

Jaarrekening lezen

Studeerwijzer voor het vak jaarrekening lezen
van de beroepsopleiding advocaten

www.bijlesberoepsopleiding.nl
versie 2021. Verspreiding toegestaan

Introductie

Waarom dit stuk en een waarschuwing vooraf.

Het vak jaarrekening lezen voor juristen is een wat vreemd vak. Het niveau springt zo ongeveer van 4 Havo naar de master Economie en weer terug. De manier van toetsen is ook zeer divers. Van zeer eenvoudige definities tot ingewikkelde open vragen.

Het schrijven van een samenvatting is ook niet echt heel zinvol omdat de voorgeschreven literatuur "Recht door de Cijfers" al een samenvatting is. Zie dit boekwerkje dan ook niet als een samenvatting maar meer als een hulpmiddel.

Enerzijds een hulpmiddel voor de laatste dag en anderzijds een stuk om voor jezelf accenten tijdens de studie aan te brengen. Daarbij rendeert het - gezien een aantal vragen - om in ieder geval een aantal definities te stampen. Definities die je hier ook terugvindt.

Laat je daarbij ook niet in de maling nemen met de toetstermen. Daar wordt simpelweg niet al te strak mee omgegaan. Er is maar één toetsterm en dat is de toetsterm "ken het boekje recht door de cijfers van voren naar achter inclusief voorbeelden en voetnoten".

Heel veel succes bij de voorbereiding van dit vak.

JAARREKENINGLEZEN: samenvatting

LITERATUUR

Hoofdstuk 1. Introductie

Studietip hoofdstuk: stamp het onderstaande in je hoofd!

1.1 Inleiding

Voordeel van dubbel boekhouden is dat met het bijhouden van de opbrengsten en kosten ook de bezittingen en schulden van een onderneming worden bijgehouden. Dit zorgt niet alleen voor inzicht in het resultaat, maar ook voor zicht op de omvang en totstandkoming van het eigen vermogen.

Een boekhouding is een verzameling financiële mutaties in een bepaalde periode. Het geeft geen compleet beeld van de financiële positie of vermogen van de onderneming ; bijv. wel geleverd maar geen factuur gestuurd en/of langlopende verplichtingen die niet uit de boekhouding blijken. Dit soort verplichtingen worden in de toelichting (op de jaarrekening) opgenomen onder niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Jaarrekening is een periodiek document (kalenderjaar) waarmee een onderneming inzicht geeft in het resultaat van die periode en de omvang en samenstelling van het vermogen. Met de jaarrekening legt de onderneming verantwoording af aan aandeelhouders, fiscus, schuldeisers etc. De jaarrekening dient als grondslag voor gebruikers voor het nemen van economische beslissingen.

1.2 Waarom een jaarrekening?

Een ieder die een bedrijf of zelfstandig een beroep uitoefent heeft een administratieplicht, 3:15i BW: op zodanige wijze een administratie te voeren en te bewaren dat te allen tijde zijn rechten en verplichtingen kunnen worden gekend. Art. 52 lid 4 AWR: 7 jaar bewaarplicht.

Onderscheid tussen rechtspersonen en administratieplichtigen? Maatschappelijk belang: belangrijkste belanghebbende voor de administratieplichtigen is de Belastingdienst; Die heeft inzage in vermogenstoestand en resultaat nodig voor belasting. Rechtspersonen hebben echter meerdere belanghebbenden en daardoor ook een zwaarder maatschappelijk belang. Des te groter de rechtspersoon, des te groter de maatschappelijke belangen en dus ook des te groter de daaraan te stellen eisen.

Belangrijkste eis aan een administratie: Ten alle tijden moeten de rechten en verplichtingen uit de administratie kunnen worden gekend (3:15i BW).

1.3 Waarom jaarrekeninglezen?

Vragen zoals wat is een onderneming waard, beoordeling ontslag aanvraag op economische gronden, mocht er wel dividend worden uitgekeerd, etc etc.

1.4 Belanghebbenden

1. De ondernemer (directie, bestuurder): inzicht in zijn financiële situatie en winstgevendheid
2. Belastingdienst: voor het berekenen van belastbare winst en het opleggen van belastingheffing
3. Aandeelhouder: rendement op zijn investering, eventueel dividenduitkering ontvangen
4. De bank: kredietaanvraag beoordelen, krediet verstrekken en kredietvoorwaarden bepalen
5. Leveranciers: voldoende liquiditeit om nota's te betalen of leveringsstop
6. Overige belanghebbenden: verzekeraars, personeel, subsidieverstrekkers etc.

Hoofdstuk 2. De jaarrekening en het bestuursverslag

Studietip: bestudeer vooraf criteria/artikelen betreffende de eisen die aan de jaarrekening worden gesteld. Het is vrijwel altijd een keuze maken tussen een kleine of een middelgrote onderneming. Het onthouden van de criteria voor middelgroot (20,40 en 250) helpt bij het snel maken van een keuze in het geval van tijdnood. Het is vrijwel altijd een keuze maken tussen middelgroot en klein. Er worden twee soorten vragen hierover gesteld. De eerste soort vraag is de bepaling van de categorie (micro, klein, etc) en de tweede soort vraag is de vraag in het verlengde hiervan wat dit dan betekent. Bijvoorbeeld de vraag of gezien de categorie er een kasstroomoverzicht of een bestuursverslag moet worden opgesteld. Bij de laatste soort vraag is het van groot belang dat je de tabel van 2.2 uit het boekje goed bestudeerd en verwerkt in het wetboek. De tekst van de wet blinkt niet uit in helderheid en vooraf de weg leren scheelt veel tijd en stress tijdens de toets

2.1 Inleiding

Elke onderneming heeft een administratieplicht, 3:15i BW. Dit is interne verslaggeving. Voor rechtspersonen administratieplicht tevens vastgelegd in 2:10 BW. Alle ondernemingen die niet onder 2:360 BW vallen, mogen zich beperken tot interne verslaggeving. Voor alle ondernemingen die wel onder 2:360 BW vallen, gelden de bepalingen voor externe verslaggeving, titel 9 boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit balans en winst- en verliesrekening met toelichting, 2:361 lid 1 BW en heeft tot doel om inzicht te verschaffen in het vermogen en resultaat van de rechtspersoon, 2:362 lid 1 BW.

Het bestuursverslag geeft inzicht in de toestand op balansdatum, de ontwikkelingen gedurende het boekjaar en de resultaten van de rechtspersoon en groepsmaatschappij, 2:391 BW.

Het bestuursverslag mag niet strijdig zijn met de jaarrekening (2:391 lid 4 BW).

Jaarverslag = jaarrekening, bestuursverslag en overige gegevens tezamen. het jaarverslag beschouwen we als externe verslaglegging van de onderneming.

2.1.2 Omvang van de rechtspersoon

De omvang van de rechtspersoon onderscheidt micro, klein, middelgroot en groot, 2:395a lid 1, 2:396 lid 1, 2:397 lid 1 BW: Gedurende 2 opeenvolgende balansdata voldoen aan 2 van de 3 criteria:

Criteria	Micro	Klein	Middelgroot	Groot
Waarde activa	< 350.000	< 6 miljoen	< 20 miljoen	> 20 miljoen
Hoogte omzet	< 700.000	< 12 miljoen	< 40 miljoen	> 40 miljoen
Werknemers	< 10	< 50	< 250	> 250

2.3.3 en zie daarvoor ook tabel 2.2

Vrijstellingen:

- Micro rechtspersoon hoeft zeer beperkte balans en W&V-rek op te stellen. Geen toelichting. Onderstreep: Art. 2:395a lid 3 t/m 8 BW. TENZIJ beleggings- of participatie onderneming, 2:398 lid 6 BW.
- Klein: hoofdeling balans volgen, beperkte toelichting (2:396 lid 3), posten comprimeren tot bruto-omzetresultaat (lid 4), geen bestuursverslag (lid 7), geen overige reserves (lid 7). Wel waarderingsgrondslag vermelden. Onderstreep 2:396 lid 3 tot en met lid 9 BW.
- Micro en Klein mogen op fiscale grondslagen waarderen. Dit betekent dus historische kostprijs.
- Middelgroot: moet kasstroomoverzicht opnemen, maar in bestuursverslag beperken tot financiële indicatoren (2:397 lid 8). Waarderingsgrondslagen en overige gegevens vermelden. Zie 2:397 BW
- Uitgevende instellingen, kredietinstelling, verzekeringsmaatschappijen (zoals OOB) en grote rechtspersonen: geen vrijstellingen, zie o.a. 2:398 lid 7 BW. Die moeten gewoon alles.

Alle rechtspersonen moeten jaarlijks hun jaarrekening bij KvK deponeren. Micro, klein en middelgroot mogen dit elektronisch (SBR) doen. Geen publicatie W&V-rek voor klein, 2:396 lid 4 BW.

Bestudeer het voorgaande goed, want er komen gegarandeerd 1 of 2 vragen over.

2.2 Functie, vereisten, onderdelen bestuursverslag

Bestuursverslag, 2:391 BW, verplicht voor middelgrote en grote onderneming, 2:395a lid 6, 2:396 lid 7

- Evenwichtige en volledige analyse van de toestand op balansdatum, ontwikkeling gedurende het boekjaar en de resultaten, financiële als niet financiële prestatie-indicatoren, met inbegrip van milieu- en personeelsaangelegenheden, beschrijving risico's en onzekerheden
- Mededelingen omtrent de verwachte gang van zaken, zoals investeringen, financiering en personeelsbezetting, werkzaamheden op onderzoek en ontwikkeling (2:391 lid 2 BW)
- Mededelingen omtrent doelstellingen en beleid inzake risicobeheer, afdekking risico's, prijs-, krediet-, liquiditeits- en kasstroom risico's (2:391 lid 3).

- Bestuursverslag mag geen strijdige informatie bevatten met informatie in jaarrekening (lid 4)
- Zetels bestuur en raad van commissarissen evenwichtig verdelen voor >30% zetels door vrouw en man, 2:166 lid 1, 2:276 lid 1 BW. Niet voldaan? Toelichten in verslag, 2:391 lid 7 BW.
- Beursgenoteerde NV en OOB's moeten additionele informatie opnemen in bestuursverslag.

2.3 Functie, vereisten, onderdelen jaarrekening

2:361 lid 1 BW. Jaarrekening bestaat uit balans, winst- en verliesrekening en een toelichting,

Balans		Winst- en verliesrekening	
Activa (bezittingen)	Passiva (schulden)	Kosten (lasten)	Opbrengsten (baten)
<i>Vaste activa (duurzaam):</i> - immateriële vaste activa - materiële vaste activa - financiële vaste activa <i>Vlottende activa:</i> - voorraden - vorderingen - liquide middelen	Eigen vermogen: - ingebracht kapitaal - reserves - winstlopend boekjaar Passiva: - voorzieningen - lang vreemd vermogen - kort vreemd vermogen	Inkoopkosten Personeelskosten en Afschrijvingen Overige bedrijfskosten Rentelasten Belastingen Netto winst	Omzet

De balans is altijd in balans. Dit betekent dat er boekhoudkundig evenwicht moet zijn. De debetzijde en creditzijde zijn altijd in balans. W&V-rek: Opbrengst minus kosten = winst of verlies. Belangrijk om te weten is dat de koppeling tussen de balans en de winst en verliesrekening het eigen vermogen is. Dit komt door de post "winst lopend boekjaar" in het eigen vermogen. **Bij mutaties in de opbrengsten of kosten wijzigt tevens de winst in het lopende boekjaar.** Het eigen vermogen is het saldo van de activa en de passiva. Tot slot geldt: - Hoe meer solide/vaster, hoe hoger op de balans. Hoe meer liquide/vlotter, hoe lager op de balans.

Let op!

Indien er een vraag komt waarbij je moet aangeven of het via de winst en verliesrekening loopt, realiseer dan het volgende. Indien het via de winst- en verliesrekening loopt, dan wijzigt ook het eigen vermogen. Dat zie je niet terug in de figuren in het boekje. Dat moet je er echter inlezen. Zie bijvoorbeeld figuur 3.14 en de daarvoor gebruikte journaalpost. Je ziet dat het via de winst- en verliesrekening loopt. Het antwoord op vraag wat er allemaal wijzigt op de balans zie je niet meteen in figuur 3.14. Immers op de balans wijzigt door de kosten ook het eigen vermogen. In het voorbeeld € 50.000. Dan sluit de balans ook weer.

2.3.2 Functies en vereisten jaarrekening 2:362 BW

Jaarrekening geeft zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd omtrent het vermogen, resultaat, solvabiliteit en liquiditeit van een rechtspersoon, 2:362 lid 1 BW.

Hoe komt dit oordeel tot stand? Zie artikel 2:362 lid 2 en 3

- Balans geeft getrouw, duidelijk en stelselmatig inzicht in de grootte van het vermogen en zijn samenstelling in actief- en passiefposten op een bepaalde datum (lid 2) en
- Winst- en verliesrekening geeft getrouw, duidelijk en stelselmatig inzicht in de grootte van het resultaat over een bepaalde periode en de baten (opbrengst) en lasten (kosten) (lid 3).

Getrouw, duidelijk en stelselmatig inzicht:

- Betrouwbaar: juistheid en volledigheid dus transacties juist, volledig en tijdig verantwoorden.
- Duidelijkheid: geen dubbelzinnigheden. Vaste indeling van schadeposten.
- Stelselmatig: waarderingsgrondslagen consequent toepassen en niet wijzigen. Alleen stelselwijziging indien gegronde reden bestaat (kostenbesparing, verbetering inzicht), 2:384 lid 6 BW. Na wijziging, ook vergelijkende cijfers aanpassen, 2:363 lid 5 BW.

De beginselen voor de jaarrekening laten we later in dit stuk nog terugkomen.

2.4 Wettelijk kader

Jaarrekeningenrecht geregeld in titel 9 boek 2 BW. Daarnaast Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (Rj). Beursgenoteerde vennootschappen moeten International Accounting Standards en Internationale Financial Reporting Standards (IFRS) toepassen op geconsolideerde jaarrekening. Voor alle ondernemingen is het mogelijk om vrijwillig IFRS toe te passen i.p.v. Nederlandse, 2:362 lid 8 BW.

Hoofdstuk 3. Van boekhouding naar jaarrekening

Hoofdstuk drie is het belangrijkste hoofdstuk van het boekje. Voor het begrijpen van een aanzienlijk aantal toetsvragen is het van belang dat je hoofdstuk drie begrijpt. Dit hoofdstuk is niet samen te vatten, anders dan dat je inziet dat een aantal boekhoudkundige posities vaak op de toets terug komen. Dit betreffen o.a. de problematiek rond voorzieningen, herwaarderingskosten, vooruitbetaalde kosten, onderhanden werk en dit alles in relatie tot wijzigingen van het eigen vermogen/winst-en verliesrekening

Studietip: probeer H3 te begrijpen en geef de standaardsituaties zoals hierna weergegeven veel aandacht. Deze komen gegarandeerd terug tijdens de toets.

3.2 Principe van dubbel boekhouden

Dubbel boekhouden houdt in dat elke transactie tweemaal wordt vastgelegd door middel van een debetboeking en een creditboeking. Boekhoudkundig evenwicht. Een debet en creditboeking tezamen noemen we een journaalpost. Die worden geboekt op grootboekrekeningen. Een journaalpost geeft dus een enkele transactie van een onderneming weer.

Voorbeeld: onderneming koopt *op rekening* voor € 5.000 goederen:

Voorraad	€ 5.000	
Aan crediteuren		€ 5.000

Als de factuur nu wordt betaald?

Crediteuren	€ 5.000	
Aan bank		€ 5.000

De boekhoudregels

1. Bezit neemt toe, dan balanspost bezit debiteren
2. Bezit neemt af, dan balanspost bezit crediteren
3. Schulden nemen toe, dan balanspost schuld crediteren
4. Schulden neemt af, dan balanspost Schuld debiteren
5. Omzet neemt toe -> Resultaat Post W & V rekening crediteren -> EV wijzigt
6. Kosten nemen toe? Resultaat Post W & debiteren -> EV wijzigt

Probeer met bovenstaande boekhoudregels de journaalposten in hoofdstuk drie te begrijpen. Let daarbij op dat de regels 5 en 6 feitelijk ook weer gesplitst moeten worden in twee subregels en dat er eigenlijk acht situaties zijn. Het eigen vermogen kan namelijk toenemen (regel 5) door een stijgende opbrengst maar ook door het terugboeken van de kosten. Hetzelfde geldt voor regel 6. Het eigen vermogen kan dalen door toenemende kosten maar ook door bijvoorbeeld het terugboeken van opbrengsten. Let op: ik formuleer de boekhoudregels iets anders dan in het boekje. Niet elke boeking in het eigen vermogen leidt namelijk tot een boeking op de winst en verliesrekening. Andersom wel. Als je iets op de winst - en verliesrekening doet, dan wijzigt automatisch het eigen vermogen (winstsaldo lopend boekjaar of overige reserves).

Let op: als je rechtstreeks in het eigen vermogen boekt, bijvoorbeeld bij een herwaarderingsreserve dan loopt het niet via de winst- en verliesrekening. Wat dat betreft zijn de regels 5 en 6 een beetje kort door de bocht. Wellicht is het beter om de regels 5 en 6 als volgt te lezen.

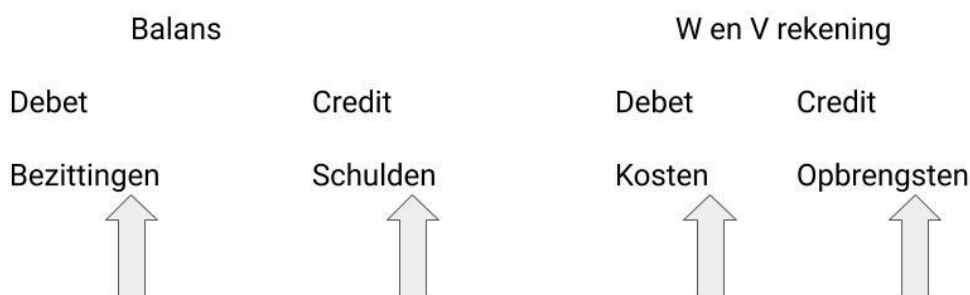
5. Als de opbrengsten toenemen dan moet er een resultaatsrekening (w en v gecrediteerd worden. Hierdoor wijzigt het EV via het winstsaldo lopend boekjaar.
6. Idem maar dan voor de kosten, resultaatsrekening gedebiteerd en uiteraard daalt het EV via het winstsaldo lopend boekjaar.

Als je het lastig vindt om de boekhoudkundige regels te onthouden, probeer het dan met het volgende:

Noteer vlak voor de toets de woorden balans en Winst en verliesrekening en schrijf onder de balans bezittingen en schulden en Debet en Credit. Doe hetzelfde bij de Winst en verliesrekening maar dan met kosten/opbrengsten en debet en credit. Plaats hieronder een pijl die naar boven wijst en een pijl die naar beneden wijst. Noteer onder de pijl naar beneden precies het tegenovergestelde als wat er boven staat. Dus credit in plaats van debet.

Dit ziet er dan als volgt uit.

Een andere manier om het te onthouden. Reproduceer van links en rechts en denk aan de pijl omhoog. Gevalletje Ezel en Brug

Als iets stijgt dan staat erboven wat er moet gebeuren. Als iets daalt dan gebeurt het tegenovergestelde.

Een rekening van bezit die stijgt wordt gedebiteerd (pijl omhoog)

Een rekening van bezit die daalt wordt gecrediteerd.

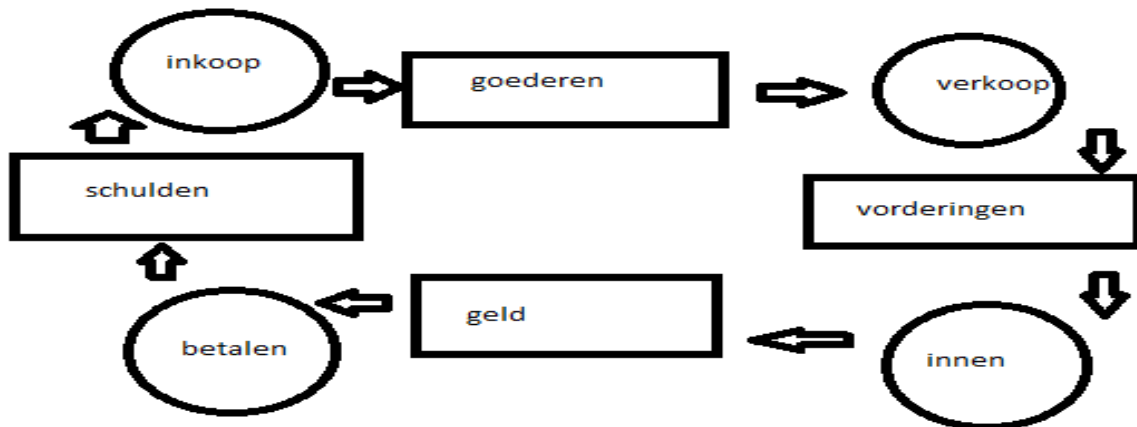
Een rekening van schuld die stijgt (toeneemt) wordt gecrediteerd. Etc

Kinderachtig? Waarschijnlijk wel maar de ervaring leert dat dit veel en veel sneller is te reproduceren, dan de boekhoudregels. Oefen hier een paar keer mee en je hebt weer een tooltje voor de toets te pakken.

Balans		Winst- en verliesrekening	
Activa (bezittingen)	Passiva (schulden)	Kosten (lasten)	Opbrengsten (baten)
<i>Vaste activa (duurzaam):</i> - immateriële vaste activa - materiële vaste activa - financiële vaste activa <i>Vlottende activa:</i> - voorraden - vorderingen - liquide middelen	Eigen vermogen: - ingebracht kapitaal - reserves - winstlopend boekjaar - voorzieningen - lang vreemd vermogen - kort vreemd vermogen	kosten winst	Opbrengsten

3.3 De waardekringloop

De waardekringloop legt het verband tussen de goederenbeweging en de geldbeweging van een onderneming. Het geeft inzicht in hoe de meeste transacties binnen een onderneming verlopen.

3.4 Eenvoudige financiële transacties

In paragraaf 3.3 en paragraaf 3.4 worden er een aantal journaalposten gegeven. Probeer deze te snappen. Realiseer je ook dat er een aantal standaard journaalposten/situaties vrijwel altijd terugkomen tijdens de toets. Dit betreft de problematiek rond:

- voorzieningen
- herwaarderingen
- vooruitbetaalde kosten
- onderhanden werk
- afschrijvingen

Standardsituatie 1 op de toets. Voorzieningen

Wanneer heb je te maken met een voorziening? Als er verplichtingen zijn waarvan de omvang en/of tijdstip onzeker zijn, maar waarvan wel vaststaat dat deze verplichtingen tot een

toekomstige uitgave leiden. De voorziening wordt opgenomen in het jaar dat de kosten voorzienbaar zijn. Dan worden ook de kosten genomen. Dus in een journaalpost

kosten (debetboeking W en V rekening)
aan voorziening (creditatie balansrekening)

Let goed op wat hier gebeurt. De kosten worden dus genomen op het moment dat de voorziening wordt gecreëerd. Met andere woorden: dit is het moment waarop de winst daalt/het eigen vermogen daalt.

Stel dat je twee jaar later - bijvoorbeeld een claim wegens een beroepsfout - de voorziening afwikkelt conform verwachting. Dan is de journaalpost

Voorziening
aan Bank

Er gebeurt hier helemaal niets meer in het resultaat. De kosten zijn twee jaar daarvoor al genomen. Het probleem is echter dat de verwachting soms anders is dan de realiteit. Bijvoorbeeld als de voorziening bij de afwikkeling te laag blijkt te zijn. In dat geval zal je bij de afwikkeling alsnog een stukje via de winst-en verliesrekening moeten laten lopen. Stel de voorziening was 80K (een claim) en uiteindelijk wordt het 100K door een uitspraak van de rechter. In dat geval is de journaalpost

Voorziening	€ 80K	
Kosten Claim	€ 20K	
Aan Bank		€ 100K

Alsnog loopt er dus alsnog 20K via de winst-en verliesrekening en dus wijzigt het EV door middel van het winstsaldo lopend boekjaar. Omgekeerd kan hetzelfde gebeuren. Indien de voorziening achteraf te hoog blijkt te zijn. Dan loopt het wederom via de W&V rekening maar dan in positieve zin. Het winstsaldo stijgt doordat er teveel kosten zijn genomen.

Voorbeelden van voorzieningen:

Deel onverzekerde beroepsfout advocaat, pensioenvoorziening, Reorganisatievoorziening, Garantievoorziening

Let op: het voorbeeld in het boekje gaat uit van een voorziening die in stand blijft. Dat is dus een andere situatie. Op de toets vragen ze echter vaak naar de hiervoor omschreven situatie.

Standardsituatie nr 2 op de toets. Vooruitbetaalde kosten

De casus: een advocaat besluit een crm pakket "advocaat gecentreerd " aan te schaffen. Dit doet hij op 1 juli 2018. De kosten? € 3000,- per jaar. De advocaat krijgt voor het gehele bedrag een ideal link die hij onmiddellijk betaalt.

Softwarekosten	(2018)	€ 1500
Vooruitbetaalde kosten		€ 1500

Aan bank **€ 3000**

In januari 2019 wordt dan de volgende boeking gemaakt

Softwarekosten (2019)	€ 1500	
Aan vooruitbetaalde kosten		€ 1500

Komt bijna standaard terug tijdens de toets. De kunst is dat je doorhebt dat je moet splitsen in een deel "kosten van het boekjaar" en hetgeen je voor het volgend jaar hebt vooruitbetaald.

Het vooruitbetaalde bedrag is een balanspost/bezitting. Die neemt in de eerst boeking toe en neemt in de tweede boeking weer af. Het antwoord op de vraag of het via de winst - en verliesrekening loopt is: ja en wel voor een bedrag ad € 1500,--. Dit betekent dus ook dat uiteindelijk het eigen vermogen (winstsaldo lopend boekjaar of de post overige reserves) daalt met € 1500.

Standardsituatie op de toets nr 3. Onderhanden Werk

Onderhanden werk kan bestaan uit nog niet gefactureerde werkzaamheden of onderhanden projecten.

Wel verrichtte maar nog niet gefactureerde werkzaamheden. Voorbeeld: aan het einde van een boekjaar 2018 blijkt dat er voor € 10.000 werkzaamheden zijn verricht, maar nog niet gefactureerd. De boeking

Onderhanden werk (balanspost)	€ 10.000	
Aan Omzet (2018)		€ 10.000

In het boekjaar daarna - als de facturen er wel uitgaan - wordt de volgende boeking gemaakt.

Debiteuren	€ 10.000	
aan Onderhanden werk		€ 10.000

Met andere woorden: bij de tweede journaalpost (in het nieuwe boekjaar dus) gebeurt niets meer in het resultaat/op de winst- en verliesrekening. De omzet is immers al in 2018 verantwoord. Dit betekent dus ook dat in de eerste journaalpost het eigen vermogen stijgt.

Ten aanzien van onderhanden werk staat in paragraaf 5.4.4 een lastig voorbeeld van de zogenaamde POC (Percentage of Completion) Methode. Deze methode komt vreemd genoeg af en toe terug op de toets. Lees het voorbeeld als volgt en krijg een actieve herinnering aan de volgende formule:

Werkelijke kosten
Plus: gecalculeerd resultaat
Minus: gedeclareerde termijnen
=
Boekwaarde onderhanden werk

Uitgangspunt: jaarlijks wordt dat deel van het resultaat gerealiseerd waarvoor werkzaamheden zijn verricht.

Standardsituatie nr 4 op de toets. De herwaarderingsingen.

Kleine ondernemers waarderen op basis van de historische kostprijs. En daar gaat men dan op afschrijven. Vaak heeft de waarde op de balans niets meer te maken met de werkelijkheid. Voorbeeld een pand dat in 1980 voor 100.000 gulden is gekocht dat in 50 jaar wordt afgeschreven. Die staat wellicht op de balans voor enige duizenden euro's. Als de ondernemer besluit om tegen de werkelijke waarde te gaan waarderen dan heeft dit grote gevolgen.

Standaard Journaalpost

Materiële vaste activa (pand)	€ waardestijging
Aan/ Herwaarderingsreserve	€ Stijging - belasting
Aan/ belastinglatentie	€ belasting

Als het pand minder waard wordt en de ondernemer moet afwaarderen dan loopt dit via de herwaarderingsreserve en de belastinglatentie. En dan exact andersom

Herwaarderingsreserve	€ Daling - belasting
belastinglatentie	€ belasting
Aan Materiële vaste activa (pand)	€ waardedaling

Pas als de waardevermindering de hoogte van de herwaarderingsreserve overtreft, wordt het restant als kosten geboekt in de winst en verliesrekening. De herwaarderingsreserve kan nooit onder nul zijn. Alles daaronder loopt via de W en V. De belastinglatentie heeft betrekking op de mogelijke belasting die tzt moet worden betaald over de waardestijging. Op een fiscale balans kennen we geen herwaarderingsingen of belastinglatenties.

Dikke van Dalen Betekenis 'latent' Je hebt gezocht op het woord: latent. **la-tent** (bijvoeglijk naamwoord, bijwoord) onzichtbaar aanwezig: latent racisme sluimerend

Studietips:

1. Pas op als een financiële gebeurtenis betrekking heeft op meerdere boekjaren. Dat geldt zowel bij vooruitbetaalde bedragen als vooruitontvangen bedragen. Je moet dan altijd een splitsing maken over de twee periodes. Let op dat je investeringen niet in 1 keer ten laste van het resultaat kan brengen. Je moet dan altijd met de afschrijvingen werken.
2. Leer de journaalposten van de voorzieningen, overlopende activa en de herwaarderingen uit het hoofdje. Grote kans dat je daar iets mee moet tijdens de toets. Wel fijn als je dat dan niet helemaal hoeft te beredeneren. Probeer dan met name ook te snappen wat de gevolgen zijn voor het eigen vermogen. Met andere woorden: wanneer gebeurt er iets in het resultaat
3. Werk netjes bij de open vragen. Als de vraag is of iets via de Winst en verliesrekening loopt en (b) wat er allemaal op de balans wijzigt. Hou dan geen oeverloze verhalen maar splits je antwoord in A en B en zeg bij A alleen ja of nee, hooguit aangevuld met een bedrag. Dit gaat je kostbare punten opleveren.

Hoofdstuk 5. De activazijde van de balans

5.1 inleiding

Een balans geeft de bezittingen (activa) en verplichtingen aan derden (passiva). Activa minus schulden is het eigen vermogen. Indeling van de balans: 2:364 BW.

Activa (debet)	Passiva (credit)
Vaste activa > 1 jaar	Eigen vermogen (2:373 BW)
- immateriële vaste activa (2:365)	
- materiële vaste activa (2:366 BW)	Voorzieningen (BW 2: 374 BW)
- financiële vaste activa (2:367 BW)	
	Langlopende schulden (2: 375)
Vlottende activa < 1 jaar	
- voorraden (2:369 BW)	Kortlopende schulden
- vorderingen (2:370 BW)	- schulden
- Effecten (2:371 BW)	- overlopende passiva
- Liquide Middelen (2:372 BW)	
-	

Bovenste gedeelte van de balans = solvabiliteit. Hoe meer solide, hoe moeilijker in geld om te zetten, des te hoger op de balans.

Onderste gedeelte = liquiditeit. Hoe meer liquide, hoe makkelijker in geld om te zetten, hoe lager op de balans.

Investerings / bezit (debet)	Vermogen / schulden (credit)	
Vaste activa	Risicodragend vermogen Voorzieningen Lang vreemd vermogen	(Solvabiliteit)
Vlottende activa	Kort vreemd vermogen	(Liquiditeit)

5.2 Functie van de balans

De belangrijkste functie van de balans is inzicht geven in de samenstelling van het vermogen en in de solvabiliteit en liquiditeit.

- Solvabiliteit is het vermogen om op lange termijn aan zijn verplichtingen te voldoen.
 - o Eigen vermogen op totaal vermogen te delen.
 - o Gezonde onderneming: solvabiliteit van 30%
- Liquiditeit is het vermogen om op korte termijn aan zijn verplichtingen te voldoen.
 - o Vlottende activa te delen door kortlopende schulden (Current Ratio).
 - o Gezonde onderneming: liquiditeit boven de 1

5.3 Uitgangspunten van een balans

De uitgangspunten van een balans zijn:

- Continuïteit, 2:384 lid 3 BW: waardering activa en passiva gebaseerd op de veronderstelling dat activiteiten van de rechtspersoon worden voortgezet (minimaal een jaar), tenzij deze veronderstelling onjuist of aan gerede twijfel onderhevig is. Indien < 1 jaar, dan kenbaar maken in waardering balansposten door deze tegen de directe opbrengstwaarde/ liquidatiewaarde te waarderen.
- Getrouwheid: overeenkomstig de werkelijkheid, betrouwbaar, 2:362 lid 2 BW
 - o Volledigheid: materiële vaste activa op de balans, geen belangrijke info weglaten.
 - o Juistheid: tegen de juiste waarde opnemen op juiste wijze presenteren.
 - o Tijdigheid: bepaalde periode.
- Duidelijkheid: niet dubbelzinnig, 2:362 lid 2 BW
 - o Relevantie: bijdraagt aan inzicht in de financiële positie en resultaat rechtspersoon.
 - o Begrijpelijkheid: begrijpen wat er staat.
 - o Vergelijkbaarheid: vermelding van iedere post van voorgaand jaar, 2:363 lid 5 BW
- Stelselmatig/bestendigheid, 2:362 lid 2 jo. 2:384 lid 6 BW: wijzigingen in de waardering van activa en passiva slechts wegens gegronde redenen doorvoeren. Bij stelselwijziging, ook vergelijkende cijfers aanpassen, 2:363 lid 5 BW.
 - o Gelijktijdige stelselmatigheid: gelijksoortige activa/passiva op gelijksoortige wijze waarderen en verwerken in de jaarrekening
 - o Volgtijdige stelselmatigheid: eenmaal gekozen waarderingsgrondslag, presentatie en winstbepaling van periode tot periode handhaven, tenzij bijzondere omstandigheid.

- **Materialiteit:** jaarrekening moet een getrouwe weergave van de werkelijkheid geven. Een jaarrekening met een fout kan goedkeurende verklaring krijgen, mits de fout niet materieel is. Informatie is materieel indien het weglaten of het onjuist weergeven daarvan de economische beslissingen die gebruikers nemen, zou kunnen beïnvloeden. Materialiteit ziet op balans- en resultaat posten en op de toelichting: 5-10% van de winst voor belasting of 0,5-3% van omzet

Studietip: de hiervoor genoemde beginselen komen vrijwel terug tijdens de toets in de vorm van een gesloten vraag. Bestudeer en markeer deze dus zorgvuldig.

5.4 Criteria voor opname in de balans

RJ 115: Een activa wordt verwerkt wanneer waarschijnlijk/ duidelijk is dat toekomstige economische voordelen aan de rechtspersoon zullen toevloeien en de waarde of kostprijs van de activa op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld.

5.5 Welke posten staan aan de activazijde van de balans?

Een actief is een uit gebeurtenissen in verleden voortgekomen middel waarover de rechtspersoon beschikkingsmacht heeft en waaruit in de toekomst naar verwachten economische voordelen naar de rechtspersoon zullen vloeien.

1. Immateriële vaste activa, 2:365 BW, niet fysieke activa die in zichzelf wel identificeerbaar zijn en worden gebruikt voor productie, aflevering van goederen/diensten, verhuur aan derden, bestaan uit:

- a. Kosten die verband houden met oprichting en uitgifte van aandelen
- b. Kosten van ontwikkeling
- c. Kosten van verwerving van concessies en vergunningen en intellectueel eigendom,
- d. Kosten van goodwill die van derden is verkregen
- e. Vooruitbetalingen op immateriële vaste activa.

Immateriële vaste activa worden bij eerste waardering gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of tegen interne vervaardigingsprijs.

- Interne vervaardigingsprijs = som van alle kosten die aan het actief toegerekend kunnen worden vanaf het moment dat het actief aan de opnamecriteria voldoet.

Om te voorkomen dat winst aan de aandeelhouders wordt uitgekeerd waarvan nog geen economische voordelen zijn gerealiseerd, verplicht de wetgever voor geactiveerde kosten een wettelijke reserve aan te houden. De wettelijke reserve wordt gevormd uit de resultaatbestemming of uit overige reserves. De wettelijke reserve is niet vrij uitkeerbaar. De geactiveerde (ontwikkel)kosten moeten worden afgeschreven naar gelang van de verwachte gebruiksduur (economische levensduur). Indien niet betrouwbaar geschat kan worden, wordt een termijn van max. 10 jaar aangehouden, 2:386 lid 3 BW.

Goodwill is meerprijs die betaald wordt boven de intrinsieke waarde van de deelneming bij verwerving van een deelneming. Intrinsieke waarde = waarde van bezitting minus schulden van de deelneming gewaardeerd tegen actuele waarde. Voorbeeld: Nemo wil Bubbles overnemen. Intrinsieke waarde van Bubbles is 100.000. Nemo is bereid 150.000 te betalen. Verschil is 50.000 goodwill.

Goodwill alleen activeren ten hoogste van het bedrag wat voor de goodwill is betaald en goodwill moet lineair over de verwachte levensduur worden afgeschreven, 2:385 lid 4 BW. Levensduur niet betrouwbaar schatten? Dan afschrijving van maximaal 10 jaar, 2:386 lid 3 BW. In de toelichting worden de redenen voor afschrijvingsduur vermeld, 2:386 lid 3 BW. Goodwill mag niet ineens in mindering worden gebracht op eigen vermogen of resultaat, 2:389 lid 7 BW.

Let op! Intern gegenereerde goodwill mag niet worden geactiveerd, 2:365 lid 1 sub d BW.

Bestudeer in deze paragraaf goed de - niet samen te vatten - problematiek rond de kosten van de ontwikkeling.

2. Materiële vaste activa, (a) aangehouden voor gebruik in de productie of levering van goederen of diensten, voor verhuur en bestuurlijke doeleinden en (b), duurzaam > 1 jaar dienen. 2:366 lid 1 BW, maakt de volgende onderscheiding:

- a. Bedrijfsgebouwen en terreinen,
 - Tegen aanschafwaarde waarden en eventueel opname van waardeinstijgingen (tegen actuele waarde) in een herwaarderingsreserve, 2:390 lid 1 BW.
 - Eventuele waardeverminderingen komen eerst ten laste van de herwaarderingsreserve. Geen reserve (meer)? Dan voorzienbare verliezen direct ten laste van het resultaat brengen, 2:384 lid 2 BW, voorzichtigheidsprincipe.
- b. Machines en installaties
 - Eerste activering tegen aanschafwaarde. O.b.v. levensduur afschrijven. Machines en installaties mogen worden geherwaardeerd.
- c. Andere vaste bedrijfsmiddelen zoals technische, administratieve uitrusting, kantoorinventaris en vervoermiddelen.
 - Eerste waardering tegen aanschafwaarde. Geen herwaardering.
- d. Vooruitbetalingen op materiële vaste activa
- e. Niet aan het productieproces dienstbare materiële vaste activa

Criteria? Rechtspersoon heeft beschikkingsmacht (economisch eigendom, niet juridisch) over activa, de waarde van activa kan betrouwbaar worden vastgesteld en zal economische voordelen brengen.

3. Financiële vaste activa, 2:367 BW, (actief dat liquide middel is, eigen-vermogensinstrument van een andere partij, contractueel recht om middelen te ontvangen/ruilen, afwikkeling via EV) bestaan uit:

- a. Aandelen,
- b. Andere deelnemingen,
- c. Vorderingen op groepsmaatschappijen,
- d. Vorderingen op rechtspersonen,
- e. Overige effecten,
- f. Overige vorderingen

Deelneming: Als een rechtspersoon *duurzaam* aandelen houdt in een andere rechtspersoon, komt dit aandelenbelang in de enkelvoudige jaarrekening tot uiting onder de post deelneming, 2:24c BW. Bij aandelen van 20% of meer, wordt een deelneming vermoed. Of sprake er is van deelneming wordt bepaald door 3 factoren:

- Mate van kapitaalverschaffing

- Duurzame verbondenheid
- Ten dienste van eigen werkzaamheid

Deelneming wordt gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde, 2:389 lid 2 BW:

- Nettovermogenswaarde bij eerste waardering is waarde van alle identificeerbare activa en passiva gewaardeerd tegen de waarderingsgrondslagen van verkrijgende partij.
 - o Nettovermogenswaarde bij vervolgwaardering: vermogensmutatiemethode.

NVW 1/1
+ aandeel in resultaat
- uitgekeerd dividend
= NVW 31/12

- Verschil tussen NVW bij eerste waardering na verkrijging en verkrijgingsprijs wordt o.g.v. 2:389 lid 7 BW geactiveerd als goodwill.

Studietip: lees dit onderdeel in samenhang met de geconsolideerde balans en hou ze uit elkaar. De netto vermogenswaarde komt vrijwel alleen terug in een gesloten vraag. Consolideren komt vrijwel altijd terug in een open vraag.

4. Voorraden worden opgenomen onder vlottende activa. Het zijn activa die worden aangehouden voor verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering, in het productieproces, in de vorm van hulp- en grondstoffen tijdens het productieproces.

Voorraden, 2:369 BW, bestaan uit:

- Grond- en hulpstoffen
- Onderhanden werk, bestaat uit: nog niet gefactureerde werkzaamheden of onderhanden projecten (met een derde).
- Gereed product en handelsgoederen
- Vooruitbetalingen op voorraden

Voorraden tegen verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde waarderen. Risico is incurantheid. Waardevermindering direct ten laste van W&V-rekening brengen, 2:374 lid 2 BW.

Studietip: leer hier vooral de figuur van de onderhanden werk te herkennen. Daarbij ook de verwijzing naar het voorbeeld van de POC berekening zoals eerder opgenomen in deze samenvatting (blz 65/66 boekje recht door de cijfers)

5. Vordering is bestaand recht om geldmiddelen te ontvangen van andere partijen, 2:370 BW:

- Vorderingen op handelsdebiteuren
- Vorderingen op groepsmaatschappijen

- c) Vorderingen op andere rechtspersonen
- d) Opgevraagde stortingen van geplaatst kapitaal
- e) Overige vorderingen, zoals overlopende activa (vooruitbetaalde bedragen voor kosten die ten laste van volgende perioden komen, zoals service-abonnement op machines)

Vorderingen worden tegen nominale waarde gewaardeerd. Risico is oninbaarheid. Alle vorderingen die niet of niet waarschijnlijk tot een betaling leiden moeten worden afgeboekt, direct ten laste van de W&V-rekening, 2:374 lid 2 BW.

6. Liquide middelen zijn bank- en kategoeden die ter onmiddellijke beschikking staan. Als een deel niet ter vrije beschikking staat, dan in de toelichting vermelden, 2:372 lid 2 BW.

5.6 Waarderingsgrondslagen balans

Waarderingsgrondslagen moeten altijd worden opgenomen in de jaarrekening, onafhankelijk van de omvang van de rechtspersoon, 2:384 lid 5 BW. Reden? Inzicht in opbouw balansposten.

Waarderingsgrondslagen:

1. Historische kostprijs
 - Bedrag waarvoor de rechtspersoon het actief heeft gekocht (verkrijgingsprijs) of intern heeft vervaardigd (vervaardigingsprijs).
 - o Verkrijgingsprijs omvat inkoopprijs + bijkomende kosten, 2:388 lid 1 BW.
 - o Vervaardigingsprijs omvat kosten grond- en hulpstoffen, alle directe kosten en een redelijke deel van indirecte kosten, 2:388 lid 2 BW.
 - o Historische kostprijs minus afschrijving = boekwaarde van een actief.
 - Immateriële vaste activa alleen tegen historische kostprijs waarderen.
2. Actuele waarde
 - Waarde die is gebaseerd op actuele marktprijzen (Besluit actuele waarde, BAW), vier vormen;
 - o Actuele kostprijs: actuele inkoopprijs + bijkomende kosten van een actief, verminderd met de afschrijvingen of aanschafkosten
 - o Bedrijfswaarde: contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen
 - o Opbrengstwaarde: bedrag waartegen een actief maximaal kan worden verkocht
 - o Marktwaaarde (fair value / reële waarde): bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld tussen goed geïnformeerde partijen die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn. Micro Personen mogen niet op marktwaaarde waarderen.
 - Geamortiseerde kostprijs: actuele waarde wordt gecorrigeerd voor rente.
 - Over waardestijging materiële vaste activa (pand) moet belasting worden afgedragen als pand verkocht is; passieve belastinglatentie onder de voorzieningen reserveren.
3. Nettovermogenswaarde
 - Deelnemingen worden in de balans van moeder gewaardeerd tegen NVW. Eerste waardering van alle identificeerbare activa en passiva tegen waarderingsgrondslag van verkrijgende partij, 2:389 lid 2 BW en vervolgwaaarding tegen vermogensmutatiemethode.
 - LET OP! is NVW deelneming negatief? Dan deelneming op nihil en voorziening opnemen.
4. Lagere (netto)-opbrengstwaarde
 - Actuele waarde van vlottende activa wanneer deze onder de verkrijgingsprijs of interne vervaardigingsprijs ligt, 2:387 lid 2 BW.

- Waarderen o.b.v. gemiddelde prijzen (verkrijgingsprijs), FIFO (verkrijgingsprijs van laatst aangeschafte goed), LIFO (verkrijgingsprijs van eerste aangeschafte goed), 2:385 lid 2 BW.

Hoofdstuk 6. De passivazijde van de balans van Nemo Vis

6.1 Inleiding

Passiva bestaat uit eigen vermogen en vreemd vermogen, 2:364 lid 4 BW. Vreemd vermogen bestaat uit voorzieningen, langlopende schulden en kortlopende schulden.

Opnamecriteria voor vreemd vermogen: het is waarschijnlijk dat de afwikkeling van vreemd vermogen post gepaard gaat met uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen én de omvang van de verplichtingen kan op betrouwbare wijze worden vastgesteld.

- Voldoet vreemd vermogen niet aan de criteria? Dan niet op de balans, maar opnemen in toelichting onder 'niet uit de balans blijvende verplichtingen'.

6.2 Welke posten staan aan de passivazijde van de balans?

1. Eigen vermogen is een schuld van de rechtspersoon aan de aandeelhouders, 2:373 BW, bestaat uit:

- Geplaatst kapitaal: minimumkapitaal BV 18.000 is vervallen. Wél balans- en uitkeringstest. Kapitaal niet volgestort, dan gestorte kapitaal vermelden, 2:373 lid 2 BW. Niet vrij uitkeerbaar.
- Agio: bedrag dat aandeelhouder stort bovenop de nominale waarde van de aandelen om eigen vermogen te versterken en solvabiliteit te verbeteren. Wel vrij uitkeerbaar.
- Herwaarderingsreserves, 2:373 lid 1c BW: indien activa wordt gewaardeerd tegen actuele waarde wordt de waardevermeerdering verantwoord in een herwaarderingsreserve. Niet vrij uitkeerbaar, want winst is nog niet gerealiseerd. Waardevermeerdering dus aanhouden in een apart wettelijke reserve, 2:390 BW. Herwaardering mag niet hoger zijn dan verschil tussen actuele waarde en boekwaarde, verminderd met latente belastingverplichting (lid 3). Herwaarderingsreserve mag worden omgezet in kapitaal, 2:390 lid 2. Niet vrij uitkeerbaar.
- Wettelijke reserves,
- Statutaire reserves, 2:373 lid 1^e BW: indien in statuten is bepaald dat een deel van het resultaat moet worden gereserveerd, dan statutaire reserve. Niet uitkeerbaar.
- Overige reserves, 2:373 lid 1f BW: ter vrije beschikking. Winst of verlies kan worden toegekend aan overige reserves of winst kan worden uitgekeerd als dividend.
- Niet verdeelde winsten, 2:373 lid 1g BW: winst uit het boekjaar waarvoor door de Av nog geen besluit is genomen op welke wijze de winst verdeeld moet worden.

Studietip: bestudeer dit goed. Wat er allemaal in het EV zit, moet je gewoon weten.

2. Voorzieningen, 2:374 lid 1 BW, in rechte afdwingbare of feitelijke toekomstige verplichting waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld, het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is, maar waarvan het tijdstip van uitkeren en/of de exacte omvang van de verplichting nog onzeker is. Voorbeeld: reorganisatie, garantie, pensioen. Een voorziening kan worden gevormd om lasten in W&V-rekening gelijkmatig te verdelen.

Het opnemen of laten vrijvallen van een voorziening heeft directe invloed op het resultaat in de winst- en verliesrekening.

3. Schulden, 2:375 BW

- a) Obligatielening
- b) Schuld aan bank
- c) Ontvangen vooruitbetaling op bestellingen
- d) Schulden aan leveranciers en handelskredieten
- e) Te betalen wissels en cheques
- f) Schulden aan rechtspersonen die deelneming hebben
- g) Schulden ter zake van belasting en premies
- h) Schulden ter zake van pensioen
- i) Overige schulden

Lid 2: voor elke groep aangeven tot welk bedrag de resterende looptijd > 1 jaar is + welke rentevoet.

Ter beoordeling van solvabiliteit wil men achtergestelde schulden optellen bij EV = garantievermogen; dient tot zekerheid dat de vreemd vermogensverstrekkers gestelde zekerheden kunnen uitwinnen.

6.3 Kapitaalbeschermingsrecht

Kapitaalbescherming voor BV's omvat drie reserves:

- Herwaarderingsreserve, 2:373 lid 1c BW
- Reserve deelneming, 2:389 lid 6 BW
- Reserve immateriële activa, 2:365 lid 2 BW

Balanstest:

- Av is bevoegd tot vaststelling van uitkering dividend aan aandeelhouders, voor zover het EV groter is dan de wettelijke en statutaire reserves, 2:216 lid 1 BW.
- Eigen vermogen = gepl. kapitaal + wett. reserves + stat. reserves + overige reserves + onv. winst
- Klemmend vermogen = wett. reserves + deelnemingsreserve + stat. reserves

Studietip: de kans dat de uitkeringstest/balanstest terugkomt tijdens de toets is groot. Oefen dit een aantal keer en verwerk letterlijk de riedels uit de wet in jouw antwoord.

Uitkeringstest:

- 2:216 lid 3 BW. Beoordelen of vennootschap na de uitkering kan blijven voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden.
- Vlottende activa (voorraad, debiteur, liq. middelen) – vlottende passiva (crediteur)

Let op! Is er geen klemmend vermogen, dan ook geen balanstest.

Bij een NV gelden naast aanhouden wett. reserves ook:

- Geplaatst minimaalkapitaal van € 45.000 (2:67 lid 2 BW)
- Ongecontroleerde inbreng in natura, 2:94a lid 6 onder f BW

- Steun Financiering door NV

Werp daarbij ook een blik op de balansrest bij de inkoop van eigen aandelen (artikel 2:207 BW). Dit wordt niet behandeld in het boek maar kan wel terugkomen op de toets.... Geloof je mij niet? Zie dan de open vraag hierover in de toets van oktober 2019.

6.4 Waarderingsgrondslagen passiva

Vreemd vermogen tegen historische kostprijs of actuele waarde waarderen, 2:384 lid 1 BW.
Historische kostprijs minus aflossing = boekwaarde van het vreemd vermogen.

Hoofdstuk 7. De winst- en verliesrekening van Nemo Vis

7.1 Inleiding

Opbrengsten en kosten weergegeven in een winst- en verliesrekening. Art. 2:377 BW onderscheidt:

- Categoriele indeling (lid 2): baten en lasten indelen naar aard baten en lasten
- Functionele indeling (lid 4): baten en lasten indelen naar functie baten en lasten

Beide indelingen leiden tot hetzelfde resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen.

7.2 Functie winst- en verliesrekening

De functie van de winst- en verliesrekening is inzicht geven in totstandkoming en samenstelling van het resultaat over een bepaalde periode. Ook inzicht in rentabiliteit (hoe winstgevend is de rechtspersoon?) en kostenstructuur.

7.3 Grondslagen voor resultaatbepaling

Grondslagen voor resultaatbepaling:

- 1) Het toerekeningsbeginsel, 2:362 lid 5 BW: baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, ongeacht of dit tot inkomsten of uitgaven heeft geleid, bijvoorbeeld kantoorkosten
- 2) Het matchingprincipe, 2:362 lid 5 BW: kosten toekennen aan de opbrengsten die met de kosten gepaard gaan. Kosten worden pas als last genomen, wanneer de met die kosten samenhangende opbrengsten zijn gerealiseerd. Denk aan mode-industrie, styling en verkoop (collectie voorjaar 2018 wordt in najaar 2017 geproduceerd).
- 3) Het voorzichtigheidsprincipe: winsten worden pas geboekt als voldoende duidelijk is dat ze behaald zijn en verliezen worden genomen op het moment van constatering (artikel 2:384 lid 2 BW). Je mag je dus niet rijker rekenen dan je bent;
- 4) Het realisatieprincipe: winst realiseren wanneer de goederen zijn geleverd of diensten heeft verricht (verwezenlijking), 2:384 lid 2 BW.

7.4 Criteria voor het verantwoorden van kosten en opbrengsten

Opbrengst?

- Met de transactie zijn rechten en economische risico's aan afnemer overgedragen;
- Waarschijnlijk vloeien de economische voordelen naar rechtspersoon toe
- Bedrag van opbrengst kan op betrouwbare wijze worden bepaald
- De reeds gemaakte en nog te maken kosten kunnen op betrouwbare wijze worden bepaald

7.5 Wat staat er in de winst- en verliesrekening?

Debet worden de kosten verwerkt, credit de opbrengsten.

Winst en verliesrekening (functionele indeling):	
Netto omzet (2:377 lid 6 BW)	A
Overige opbrengsten (die niet behoren tot de reguliere bedrijfsuitoefening van rechtspersoon)	B
AF: inkoopwaarde of kostprijs omzet	C
Bruto omzetresultaat (wat is er verdiend?)	$D = A+B-C$
Kosten:	
Verkoopkosten	E
Afschrijvingen	F
Personeelskosten en Overige bedrijfskosten	G
Totaal kosten	$H = E+F+G$
Bedrijfsresultaat	$I = D-H$
Financiële baten en lasten (zoals: bankkosten, wisselkoersverschillen, rentekosten en opbrengsten)	- J
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	$K = I+J$
Belastingen	- M
Aantal deelnemingen	N
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belasting	$L = K+M+N$

Bruto-omzet resultaat geeft aan wat de rechtspersoon heeft verdiend met uitvoeren activiteiten.

Bedrijfsresultaat bepalen? Indirecte kosten in mindering gebracht op bruto-omzet resultaat. Onderscheid categoriaal (lid 3): personeelskosten, afschrijvingen, overige bedrijfskosten. Onderscheid functioneel (lid 4): verkoopkosten en algemene beheerskosten incl. afschrijvingen. Overige bedrijfskosten omvatten kosten voor huisvesting, exploitatie, kantoor, auto, verkoop en algemeen (waaronder ook advocaat en accountant).

7.6 Resultaat Begrippen in praktijk

Brutowinst (bruto-omzetresultaat) is de winst (voor belastingen) uit netto-omzet minus direct aan de omzet toe te rekenen kosten. In percentage? Brutomarge; geeft inzicht hoeveel kosten een rechtspersoon heeft moeten maken om de omzet te realiseren.

Nettowinst is de winst die de rechtspersoon overhoudt nadat alle bedrijfskosten inclusief belastingen zijn betaald. Het is winst die kan worden uitgekeerd of kan worden toegevoegd aan overige reserves.

Earnings before interest and taxes (EBIT):

Gelijk aan bedrijfsresultaat minus de financiële baten en lasten, voor zover deze geen rentebaten of lasten betreffen. Het geeft inzicht in de operationele bedrijfsvoering en indicatie van de ruimte die de onderneming heeft voor het betalen van rente en aflossingen.

Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization (EBITDA):

Gelijk aan EBIT + afschrijvingen voor immateriële (amortization) en materiële (depreciation) vaste activa. EBITDA is dus EBIT voor aftrek van afschrijvingen. Geeft inzicht in operationele bedrijfsvoering. Met EBITDA wordt gemeten hoeveel geld beschikbaar is voor betaling van rente en aflossing.

Studietip: met de EBIT en EBITDA reken je terug. Je start onderaan en telt alles er weer bij hetgeen in de formule staat. Zie later bij de ratio's

Hoofdstuk 8. Het kasstroomoverzicht

8.1 Inleiding

Een kasstroomoverzicht geeft informatie over de gezondheid van een onderneming. Uit een enkel kasstroomoverzicht kan je niets afleiden over de winst. Wel kan je iets zeggen over een operationele negatieve kasstroom over meerdere jaren. Kennelijk slaagt de onderneming er dan niet in om geld te verdienen met haar core business. De kernwoorden van een kasstroomoverzicht zijn daadwerkelijke geldstromen. Realiseer je dat een kasstroomoverzicht feitelijk een overzicht is van jouw bank overzicht op een bepaalde manier gepresenteerd.

8.2 Wat is een kasstroomoverzicht?

Een kasstroomoverzicht is een overzicht van alle ontvangsten en uitgaven van een onderneming in het betreffende boekjaar waarover de jaarrekening gaat. Het overzicht wordt na de balans en W&V-rekening in de jaarrekening gepresenteerd en toegelicht. Het gaat om **daadwerkelijke geldstromen** (uitgaven, inkomsten): een samenvatting van de bank en kasmutaties van onderneming gedurende het boekjaar.

8.3 Wat is de functie van een kasstroomoverzicht?

Een kasstroomoverzicht maakt inzichtelijke hoeveel geld er in een bepaalde periode is in- en uitgestroomd; *toe- en afname van liquide middelen*. Geeft extra informatie over mutaties in de balans.

8.4 Criteria voor opname in het kasstroomoverzicht

Een gebeurtenis leidt tot opname als er daadwerkelijk sprake is van betaling of ontvangst van geld. Geen mutatie in bank of kas? Geen vermelding in kasstroomoverzicht, bijv. verwerven van deelneming. Betaling of ontvangst wordt tegen het nominale bedrag opgenomen in het kasstroomoverzicht.

8.5 Hoe ziet een kasstroomoverzicht eruit?

RJ 360, het kasstroomoverzicht bestaat uit 3 categorieën:

- 1) Operationele activiteiten (core business): kasstromen die direct verband houden met operationele kernactiviteiten van de onderneming.
- 2) Investeringsactiviteiten: ontvangsten en betalingen ivm aanschaf of verkoop van immateriële, materiële of financiële vaste activa, alsmede tijdelijke belegging in vlottende activa.
 - o Bijv.: investering, desinvestering (verkoop aan derde)
- 3) Financieringsactiviteiten: ontvangsten en betalingen i.v.m. financiering, invloed op EV en VV

- o Bijv.: ontvangsten uit langlopende schulden, aflossing langlopende schulden, betaald dividend, agio/kapitaalstorting door aandeelhouders

Operationele kasstroom+ investeringskasstroom+ financieringskasstroom= *mutatie liquide middelen*.

Er zijn twee methodes om een kasstroomoverzicht op te stellen. De directe en de indirecte methode. Het verschil is het startpunt. Bij de indirecte methode is het startpunt het bedrijfsresultaat. Daarop moeten dan eerst correcties worden aangebracht. De correcties van de afschrijvingen en de voorzieningen. Bestudeer goed wat er allemaal in welke kasstroom zit. Let op: ontvangen dividend zit in de operationele kasstroom. Betaalde dividend zit in de financieringskasstroom. Bij de indirecte methode zitten de afschrijvingen en de voorzieningen als correctie op het resultaat in de operationele kasstroom.

Studietip: loop tijdens de toets de vraag door en schrijf steeds de kasstroom op die je ziet. Bepaal per kasstroom waar deze in thuishoort. Als je het niet meteen ziet, sluit dan kasstromen uit. Is het financiering? Nee, Is het dan een investeringskasstroom? Zo nee, dan hoort hij in de operationele kasstroom thuis.

Kasstroomoverzicht indirecte methode (meest gebruikt in de praktijk)

Nettowinst/bedrijfsresultaat
+Afschrijvingen/voorzieningen
+/_ operationele balansposten

Operationele kasstroom +

Desinvesteringen
Investerings -/-

Investeringskasstroom+

Nieuwe leningen
Aflossingen -/-
Betaalde dividend -/-
Kapitaalstortingen +/+

financieringskasstroom+
----- =
Jaarkasstroom

8.6 Voor welke rechtspersonen in een kasstroomoverzicht verplicht?

Alleen grote en middelgrote rechtspersonen zijn verplicht een kasstroomoverzicht op te nemen in hun jaarrekening. Kleine rechtspersonen zijn hiervan vrijgesteld, evenals groepsvrijstelling (2:403 BW) en zuivere tussenholding (2:408 BW). Het groepshoofd moet in haar geconsolideerde jaarrekening een kasstroomoverzicht opnemen.

Hoofdstuk 9. De toelichting op de jaarrekening van Nemo Vis

Studietip: als je moet bepalen of iets in de toelichting of in de overige gegevens moet worden vermeld, controleer dan altijd eerst de overige gegevens. Dat is namelijk veel minder.

9.1 Inleiding

De verplichting om vermogensposten en resultaatposten toe te lichten vloeit voort uit 2:362 lid 1 BW. De toelichting dient ertoe om het vereiste inzicht in het vermogen en het resultaat van de rechtspersoon te geven.

Welke informatie wordt opgenomen in de toelichting hangt af van de grootte van de rechtspersoon? Echter iedere rechtspersoon moet de activiteiten en de waarderingsgrondslagen vermelden. Afhankelijk van grootte onderneming gelden er vrijstellingen van toelichtingen. Des te groter, des te meer er moet worden toegelicht.

Micro en kleine rechtspersonen mogen de jaarrekening opstellen o.b.v. fiscale grondslagen, 2:395A lid 7 jo. 2:396 lid 6 BW. Dit moet dan consequent voor alle posten worden toegepast en worden vermeldt in de toelichting.

9.2 Toelichting Balansposten

Zorg er in ieder geval voor dat je snel dingen kan opzoeken in het wetboek.

Vaste Activa. Toelichting artikel 2:368 -> Verloopoverzichten (wat was de stand aan het begin, wat is er tussentijds gebeurd qua investeringen of desinvesteringen, herwaarderingsen en afschrijvingen en wat is aan het einde de eindstand. Het verloop dus.

Deelnemingen. Toelichting artikel 2:379 -> NAW gegevens deelneming wanneer het aandeel in het kapitaal als dat boven de 20% is of als zij als moeder aansprakelijk is voor de schulden. Verder toelichting op het eigen vermogen en resultaat van de deelneming, tenzij:

- o Consolidatie, 2:379 lid 2a BW,
- o Waardering tegen NWV, 2:379 lid 2b BW,
- o Te verwaarlozen belang in de deelneming, 2:379 lid 2c BW,
- o Rechtspersoon minder dan helft van kapitaal in deelneming verschaft en deelneming haar balans niet openbaar maakt, 2:379 lid 2d BW.

Vlottende activa

- Onderscheid tussen soorten vlottende activa, 2:369, 370 en 372 BW
- Vermelding welke vordering looptijd > 1 jaar, 2:370 lid 2 BW,
- Vermelding welke waardevermindering (incourantheid/oninbaarheid) in mindering zijn gebracht, 2:374 lid 2 BW

Eigen Vermogen Artikel 2:373 lid 1 vereist dat alle afzonderlijke posten van het eigen vermogen in de toelichting moeten worden opgenomen., Op basis van 2:378 lid 1 BW moet er een verloopoverzicht van het EV worden opgesteld. Beginstand +toevoegingen - onttrekkingen = Eindstand. Mutaties in het EV treden op omdat er (i) winst wordt gemaakt, (ii) inbreng of agiostortingen plaatsvinden, (iii) onttrekkingen worden gedaan of dividend wordt uitgekeerd of (iv) via rechtstreekse mutaties (zoals herwaarderings).

Schulden In de toelichting wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten schulden, 2:375 lid 1 BW. Voor welk bedrag looptijd > 1 jaar met aparte vermelding voor schulden > 5 jaar, 2:375 lid 2 BW. Toelichten zekerheden, bezwaren of niet bezwaren van goederen, lid 3, en achtergestelde schulden, lid 4.

9.3 Toelichting van resultaat posten

Voor zover niet opgenomen in de W&V-rekening, dan resultaat posten specificeren conform 2:377 lid 3-4 BW. Als er sprake is van meerdere bedrijfstakken dan dient te worden toegelicht in welke mate de activiteiten tot netto-omzet heeft bijgedragen en hoe dit geografisch is verdeeld. 2:380 2 BW.

9.4 Andere gegevens die toegelicht moeten worden:

- Gebeurtenissen na balansdatum die niet in de balans en W&V-rek zijn opgenomen worden in de toelichting vermeld met de omvang van die gevolgen, 2:380a BW. Bijv. effect van faillissement, 2:362 lid 6 BW als jaarrekening nog niet was opgemaakt.
- Gegevens handelsregisterwet: naam, rechtsvorm, zetel en KvK in de toelichting, 2:380b BW
- Winstbestemming, 2:380c BW
- Aantal winstbewijzen, 2:380d BW
- Niet uit de balans blijvende meerjarige verplichtingen (zoals langdurige huurovereenkomst en aangaan van fiscale eenheid), incl. aard, zakelijk doel en financiële gevolgen, 2:381 BW
- Financiële instrumenten, aard en omvang toelichten, 2:381a BW
- Aantal werknemers vermelden per boekjaar, 2:382 BW
- Honoraria van accountants en adviseurs, 2:382a lid 1 BW, tenzij vrijstelling indien honoraria is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening, 2:382a lid 3 BW
- Bezoldiging en leningen (incl. pensioenlasten) aan bestuurders en commissarissen. 2:383 BW
 - o NV-uitbreiding: bezoldiging openbaar maken en toelichting over aandelen, verstrekte lening, garanties en voorschot per bestuurder specificeren, 2:383b jo 2:383e

Hoofdstuk 10. Overige gegevens

10.1 Inleiding

Onder overige gegevens opnemen:

- Accountantsverklaring, 2:393 lid 5 BW of mededeling waarom die ontbreekt, 2:392 lid 1a BW

* let op: micro/klein: vrijstelling voor accountantscontrole en -verklaring

* jaarrekening niet vaststellen zonder accountantsverklaring, tenzij wettige grond (2:393 lid 7)

- Weergave van statutaire bestemming van de winst, 2:392 lid 1 b BW
- Weergave statutaire regeling omtrent bijdrage in tekort coöperatie, 2:392 lid 1c BW
- Lijst van namen aan wie een bijzonder statutair recht toekomt, 2:392 lid 1d BW
- Opgave stemrechtloze aandelen en aandelen geen/beperkt recht in winstdeling, 2:392 lid 1 e
- Opgave van bestaan van nevenvestigingen, 2:392 lid 1f BW
- Deskundigenonderzoek / accountantsverklaring

Vermelding mag niet in strijd zijn met jaarrekening en bestuursverslag, 2:392 lid 2 BW.

Studietip: als je moet kiezen tussen de toelichting of de overige gegevens, controleer dan altijd eerst de overige gegevens. Je bent dan veel sneller klaar.

10.2 Deskundigenonderzoek

Jaarrekening wordt gecontroleerd door externe accountant, 2:393 lid 1 BW. Vrijstelling voor micro en kleine rechtspersonen, 2:396 lid 7 BW. A contrario. Alleen de middelgrote en grote rechtspersonen hebben dus een controleplicht.

OOB's moeten aan AFM mededelen welke accountant zij willen inschakelen, 2:393 lid 1 BW.

Benoeming accountant? Tot het verlenen van de opdracht is de Av (Algemene Vergadering) bevoegd. Anders RvC (Raad van Commissarissen) of als de RvC ontbreekt of het niet doet, het bestuur, 2:393 lid 2 BW.

Intrekking opdracht aan accountant? AV en degene die de opdracht heeft verstrekt. RvC mag bovendien de opdracht intrekken die door het bestuur is verleend. Dit mag in geval van gegronde redenen. Let daarbij op dat een meningsverschil over bv de controlewerkzaamheden geen gegronde reden is. Zie artikel 2:393

Werkzaamheden accountant Artikel 2:393 lid 3 BW

- Inzichtvereiste: accountant moet onderzoeken of jaarrekening getrouw (juist, volledig, tijdig), duidelijk en stelselmatig is opgesteld, 2:362 lid 1 en 4 BW
- Voldoet de jaarrekening aan de voorschriften bij en krachtens titel 9 BW (zoals: besluit modellen jaarrekening, besluit actuele waarden, richtlijnen jaarverslaggeving (Rj), vaststellingsbesluit)
- Toetsing bestuursverslag of die verenigbaar met jaarrekening, voldoet aan Titel 9 boek 2 BW en of het bestuursverslag geen materiële onjuistheden bevat
- Overige gegevens als bedoeld in 2:392 lid 1 b-f BW correct en volledig opgenomen?

Onderzoek leidt tot een controleverklaring. Deze controleverklaring kent een paar mogelijkheden. Naast de controleverklaring produceert de accountant ook nog een account verslag en een managementletter. Leer deze definities uit het hoofd.

Een Accountantsverslag is vormvrij verslag aan de commissarissen en bestuurders: het verslag bevat bevindingen over betrouwbaarheid en continuïteit van gegevensverwerking, 2:393 lid 4 BW.

Managementletter is een niet verplicht verslag voor directie /management over tekortkomingen in interne beheersing en aanbeveling hoe dit op te lossen.

Terug naar de controleverklaring.

Eindproduct = controleverklaring = accountantsverklaring: (2:393 lid 5 sub a t/m g BW)

- Vermelding welke jaarrekening is gecontroleerd, toepassing voorschriften op jaarrekening
- Beschrijving reikwijdte onderzoek, welke richtlijnen in acht genomen
- Oordeel of jaarrekening vereiste inzicht geeft
- Verwijzing naar zaken waarop de accountant aandacht vestigt, continuïteitsprobleem?
- Vermelding van tekortkomingen, bestuursverslag in overeenstemming met Titel 9 en overige gegevens zijn toegevoegd
- Oordeel over verenigbaarheid bestuursverslag met jaarrekening
- Materiële onjuistheden

Verklaringenstelsel, 2:393 lid 6 BW:

- Goedkeurende verklaring: alles bevestigend beantwoorden
- Verklaring met beperking:
- Afkeurende verklaring
- Verklaring van oordeelonthouding

Studietip: bestudeer de verschillen tussen de verschillende verklaringen goed. De kans is heel groot dat hier een gesloten vraag over komt.

- a.** een goedkeurende verklaring; Wanneer? Als de vragen ex 2:293 lid 5 bevestigend kunnen worden beantwoord.
- b.** een verklaring met beperking; Wanneer? In het geval van een materiële fout. Voorbeeld. "De accountant zegt dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft met uitzondering van...."
- c.** een afkeurende verklaring; Wanneer? De jaarrekening geeft geen getrouw beeld.
- d.** een verklaring van oordeelonthouding. Wanneer? Als de accountant niet kan vaststellen of de jaarrekening een getrouw beeld geeft.

Zonder accountantsverklaring mag jaarrekening niet door Av worden vastgesteld, tenzij, 3:393 lid 7.

10.3 Overige opdrachten aan accountant

Ook ondernemingen die daartoe niet verplicht zijn, laten een accountant soms een oordeel over de jaarrekening geven. Beoordeling is lichter dan controle. Eindproduct is beoordelingsverklaring met negatief geformuleerd: ons is niet gebleken dat de jaarrekening geen getrouw beeld geeft. Bij controle is positief geformuleerd.

Als de accountant als boekhouder optreedt en de jaarrekening opstelt, dan kennen wij de figuur van de zogenaamde samenstellingsverklaring: accountant stelt de jaarrekening samen uit de gegevens die hij van de klant aangereikt krijgt. Geeft geen zekerheid over getrouwheid van de jaarrekening.

Hoofdstuk 11. Het proces van opstellen tot openbaar maken

11.2 Opmaken, vaststellen en openbaar maken

Het bestuur van een rechtspersoon is verantwoordelijk voor het beheren van de financiën, het voeren van een adequate administratie en het bewaren van administratieve gegevens gedurende 7jr, 2:10/2:210 BW. Het bestuur stelt de jaarrekening en het bestuursverslag op of laat deze opstellen.

Studietip: men is dol op vragen waarin de taakverdeling wordt getoetst. Wie doet wat en wanneer.

Het opmaken van de jaarrekening en de termijnen:

NV: binnen **5 maanden** na afloop boekjaar, 2:101 lid 1 BW + maximaal **5 maanden** uitstel = **10 maanden**

BV: binnen **5 maanden** na afloop boekjaar, 2:210 lid 1 BW + maximaal **5 maanden** uitstel = **10 maanden**

Verenigingen, stichtingen, coöperaties: binnen **6 maanden**, 2:361 lid 3 BW, 2:49, 2:300, 2:58 BW + maximaal **4 maanden** uitstel = **10 maanden**

NV en BV met beursgenoteerd effecten waarop de WFT van toepassing is: binnen **4 maanden**, 5:25c lid 1 Wft, **geen uitstel = 4 maanden**

Vaststellen jaarrekening:

De opgemaakte Jaarrekening wordt door alle bestuurders en (- indien er een RvC is -) commissarissen getekend, 2:101, 2:210 lid 2 BW;

De ondertekende jaarrekening wordt door Av vastgesteld, lid 3, nadat deze kennis heeft genomen van de (aangehechte) accountantsverklaring (2:393);

Alvorens de jaarrekening ter vaststelling aan de AV wordt aangeboden, wordt deze eerst ter inzage gelegd, 2:102 en 2:212 BW.

Verlenen Decharge

Verlenen van decharge is afzonderlijk besluit in de Av. Als alle aandeelhouders tevens bestuurders van BV zijn, dan kan worden volstaan met vereenvoudigde vaststelling.

Ondertekening jaarrekening door bestuurder (en eventueel commissaris) geldt als vaststelling jaarrekening en decharge, 2:210 lid 5.

Openbaar maken jaarrekening:

Na vaststelling door AV van jaarrekening moeten de jaarrekening, het bestuursverslag en de overige gegevens (alles bij elkaar het jaarverslag) binnen 8 dagen openbaar worden maken. Hoe? Door te deponeren bij Handelsregister, 2:394 lid 1 en 4 BW. Let op: De niet vastgestelde jaarrekening moet ook gedeponereerd worden + de vermelding waarom nog niet is vastgesteld: Dit dient uiterlijk binnen 12 maanden na afloop van het boekjaar te gebeuren. (bij BV bijv. 5+5 maanden verlenging +2 ex artikel 2:394 lid 2 BW)

Publicatieplicht verschilt per grootte onderneming:

- Micro: minimale balans zonder toelichting
- Klein: beperkte balans met toelichting, geen W&V-rek, volledige toelichting waarderingsgrondslagen, geen bestuursverslag, geen overige gegevens
- Middelgroot: jaarrekening met beperkte toelichting, bijna volledig bestuursverslag, overige gegevens en accountantsverklaring
- Groot: volledige jaarrekening, bestuursverslag, overige gegevens, accountantsverklaring

11.3 Bestuurdersaansprakelijkheid

Bestuurder kan in zijn privé vermogen worden aangesproken door rechtspersoon, intern, of door een ander, extern, als bestuurder zijn opgedragen taak als bestuurder onbehoorlijk heeft vervuld, 2:9 BW.

Interne aansprakelijkheid, 2:9 BW (door rechtspersoon):

Wanneer bestuurder taken onbehoorlijk heeft vervuld, kan hij persoonlijk worden aangesproken. Van onbehoorlijke taakvervulling is sprake indien ernstig verwijt kan worden gemaakt. Bijv. vermengen van privé zaken met zaken van rechtspersoon, nemen van onnodig grote financiële risico's, plegen van frauduleuze handelingen of strafbare feiten, het niet voorkomen of tegengaan van ondercapitalisatie

Externe aansprakelijkheid, 2:138, 2:248 (door curator)

Curator kan bij faillissement van NV (2:138) of BV (2:248) iedere bestuurder persoonlijk aansprakelijk stellen voor tekorten van de boedel als bestuur haar taak kennelijk onbehoorlijk heeft vervuld én deze taakvervulling een oorzaak is van het faillissement. Gaat om onbehoorlijk bestuur in drie jaren voorafgaand aan het faillissement. Vermoeden onbehoorlijke taakvervulling: niet voldoen aan administratieplicht, 2:10 BW, niet conform 2:394 BW jaarrekening openbaar, dividenduitkering in strijd met de wet, verplichtingen aangaan terwijl bekend was dat dit niet kon worden nagekomen.

Overige aansprakelijkheid? (door derden)

- Doorbraak aansprakelijkheid: bestuurder misbruikt de rechtspersoon en is uit op voorkomen van persoonlijke aansprakelijkheid
- Oneigenlijke doorbraak aansprakelijkheid: bestuurder kan verantwoordelijk worden gehouden o.g.v. OD voor niet nakomen van verplichtingen van de rechtspersoon.

- Oprichters van rechtspersoon ex 2:203 BW aansprakelijk worden gesteld indien zij schulden zijn aangegaan waarvan zij wisten dat de rechtspersoon die schulden niet kon nakomen.
- Belastingdienst kan bestuurders aansprakelijk stellen als belasting niet wordt afgedragen.

Hoofdstuk 12. De enkelvoudige versus geconsolideerde jaarrekening

12.1 Inleiding

Alle rechtspersonen moet een jaarrekening opstellen die genoemd zijn in 2:360 BW. Een geconsolideerde jaarrekening is de jaarrekening waarin de activa, passiva, baten en lasten van rechtspersonen die een groep vormen als één geheel worden opgenomen, 2:405 lid 1 BW. De functie van de geconsolideerde jaarrekening betreft het geven van inzicht in het vermogen en resultaat van de groep als geheel.

Studietip: let hier goed op het verschil in vragen. Bij de MC vragen gaat het vaak om de Nettovermogenswaarde bij de enkelvoudige balans. Als moeder 60 % van de deelneming heeft, dan wordt ook 60 % van de waarde van de deelneming genomen. Bij de open vragen gaat het vaak om de geconsolideerde balans. Bij een geconsolideerde balans wordt echter de totale activa en passiva van de deelneming in de geconsolideerde balans opgenomen. Onder het eigen eigen vermogen wordt dan een post aandeel derden opgenomen. Zie hierna ook het stappenplan voor geconsolideerde vragen.

12.2 Consolidatieplicht en vrijstellingen

Consolidatieplicht: Elke rechtspersoon die een hoofd is van een groep, 2:406 lid 1 BW, of die een of meerdere dochtermaatschappijen heeft waarop hij overheersende zeggenschap of centrale leiding heeft, 2:406 lid 2 (tussenholding). Het hoofd stelt enkelvoudige + geconsolideerde jaarrekening op. Let op! In enkelvoudige jaarrekening alleen resultaat uit deelneming minus belasting als afzonderlijke post vermelden, 2:402 BW.

Vrijstellingen:

- Rechtspersonen die geconsolideerd de omvang van kleine rechtspersoon niet overschrijden, 2:407 lid 2 onder a BW. Niet toepassen indien een OOB deel uitmaakt van de groep.
- Vrijstelling als financiële gegevens worden meegenomen in consolidatie van groter geheel, zoals bij tussenholding, 2:408. Niet bij uitgevende instelling effecten verhandeling markt (lid4)
- 403-vrijstelling voor rechtspersonen waarover (dus dochter) het hoofd van de groep overheersende zeggenschap uitoefent of centrale leiding heeft. Geen enkelvoudige jaarrekening opstellen, mits voldaan is aan voorwaarden 2:403 BW (instemmingsverklaring van Av aandeelhouders dochter lid 1b bijvoorbeeld)

De schriftelijke verklaring waarin het hoofd van de groep zich aansprakelijk stelt voor de schulden van de rechtspersoon noemen we de 403-verklaring.

Voldaan aan 2:403? Dan geen jaarrekening opstellen, geen bestuursverslag, geen publicatie. Wel sterk vereenvoudigde jaarrekening opstellen. OOBs mogen geen gebruik maken van 403-vrijstelling, lid 4.

Moeder kan 403-verklaring intrekken, 2:404 lid 1 BW. Verklaring leggen bij Handelsregister. Hoofd blijft aansprakelijk voor schulden van rechtspersoon voor periode dat verklaring was afgegeven (2:404 lid 2). Dit wordt beëindigd indien rechtspersoon niet meer behoort tot de groep en mededeling >2 maanden bij handelsregister heeft gelegen (2:404 lid 3b) en in landelijk dagblad zijn verspreid (lid 3c) en schuldeisers zich niet tijdig verzet hebben tegen deze intrekking (2:404 lid 3d).

Verzet tegen intrekkingverklaring binnen 2 maanden na aankondiging (2:404 lid 5). Alleen gegrond indien onvoldoende andere waarborgen worden geboden die zekerheid geven vordering voldaan.

Studietip: bestudeer 12.2.2 en 12.2.3 goed. Er komt elke toets wel een vraag over.

12.3 Consolidatiekring en vrijstellingen

Consolidatiekring omvat alle rechtspersonen waarover het hoofd van de groep overheersende zeggenschap heeft en/of de centrale leiding heeft, 2:406 lid 2 BW. Omvat:

- Rechtspersoon zelf,
- Dochtervennootschappen,
- Andere groepsmaatschappijen waarover overheersende zeggenschap kan uitoefenen en
- Andere rechtspersonen waarover hij de centrale leiding heeft.

Groepsmaatschappij is een rechtspersoon die organisatorisch verbonden is en een economische eenheid vormt met andere rechtspersonen uit de groep, 2:24b BW.

Dochtermaatschappij, 2:24a BW: Meer dan helft van stemrechten in AV kan uitoefenen of meer dan helft van bestuurders en commissarissen kan benoemen of ontslaan.

Deelneming, 2:24c BW: Indien 20% van het geplaatst kapitaal wordt verschaft, wordt het bestaan van een deelneming vermoed.

Niet meenemen in consolidatie:

- Maatschappij waarin moeder een te verwaarlozen belang heeft, 2:407 lid 1a BW
- Gegevens slechts tegen onevenredige kosten of met vertraging te verkrijgen zijn, lid 1b
- Belang slechts wordt gehouden om te vervreemden, lid 1c

12.4 Consolidatie in de jaarrekening

Alle activa, passiva, baten en lasten optellen, waarbij de onderlinge groepsverhoudingen en binnen de groep gerealiseerde omzet, rekening courant, kosten en resultaten worden geëlimineerd.

In het geval van een niet volledig belang maar wel overheersende zeggenschap. EV van moeder + post aandeel derden opnemen in de passivazijde 2:411 lid 2 BW. EV

Eigen vermogen hoeft niet te worden uitgesplitst, 2:411 lid 1 BW.

Stappenplan open vragen geconsolideerde balans

1. Tel alle activa en passiva bij elkaar op met uitzondering van de post deelnemingen, het eigen vermogen en onderlinge schuldverhoudingen (rekening courant)
2. Noteer aan de passivazijde van de geconsolideerde balans het eigen vermogen van de moeder;
3. Haal eventuele leningen aan elkaar eruit.
4. Haal eventuele intercompany winsten eruit
5. Controleer of er aan de passivazijde een post aandeel derden moet worden opgenomen. Dit is het geval bij niet 100% deelnemingen. Het aandeel derden bereken je (over het eigen vermogen van de deelneming) als volgt: 100 procent EV deelneming- % aandeel moeder = % aandeel derden

Studietip: oefen dit stappenplan met een aantal vragen. Je zult zien dat het werkt en dat een geconsolideerde balans vraag een puntenpakket gaat worden.

Hoofdstuk 13. De fiscale aangifte

13.1 Inleiding

Jaarrekening geeft inzicht in vermogen en resultaat met inzicht vereiste, 2:363 lid 1 BW. Fiscale aangifte voor berekenen belastbare winst, goed koopmansgebruik, 3:25 Wet inkomstenbelasting.

Fiscale administratieplicht, 52 AWR:

- Elke administratieplichtige is gehouden op zodanige wijze administratie te voeren, 2:10 BW
- Tot de administratie behoort bijgehouden, aangetekend en opgemaakt
- Administratieve gegevens op zodanige wijze 7 jaar bewaren
- Administratie moet zodanig zijn ingericht en bewaard dat controle inspecteur binnen een redelijke termijn mogelijk is

Micro en kleine ondernemingen mogen jaarrekening op fiscale grondslag opstellen. Dit moet dan wel in de toelichting worden vermeld, 2:395a lid 7, 2:396 lid 6 BW.

Fiscaal andere waarderingsgrondslagen hanteren dan commercieel? Ontstaan er verschillen tussen het vermogen in de jaarrekening en vermogen in de fiscale aangifte. Uiting is belastinglatentie.

13.2 Belangrijke fiscale begrippen

Tijdelijke verschillen ontstaan doordat commercieel opbrengen en kosten eerder of later worden verwerkt (door afschrijvingstermijnen). Komen tot uitdrukking door opname van een belastinglatentie.

Permanente verschillen ontstaan door verschillen in belastbare winst die niet wordt opgeheven. Veroorzaakt door aftrekposten. Permanente verschillen direct ten laste/gunste van het resultaat.

Actieve belastinglatentie vormen als (ACVL) *commercieel vermogen lager is dan het fiscale vermogen* of als de rechtspersoon verliezen heeft die verrekend kunnen worden met toekomstige fiscale winsten. Wordt opgenomen als een vordering op de balans, omdat in toekomst minder belasting moet betalen.

Passieve belastinglatentie vormen als het *commercieel vermogen hoger is dan het fiscale vermogen*. Bijv. bij commercieel langere afschrijvingsperiode of herwaardering dan fiscaal. Wordt als voorziening op de balans opgenomen, omdat het qua aard, omvang en termijn nog onzekere te betalen post is.

Inkomstenbelasting (IB) bij natuurlijke personen

Box 1: inkomsten uit werk en woning

Loon, resultaat uit overige werkzaamheden, winst uit onderneming, belastbaar inkomsten uit eigen woning. Aantal heffingskortingen (arbeidskorting, werkbonus) en aftrekposten (zelfstandigenaftrek, startersaftrek etc.) in mindering.

Progressief belastingtarief

Box 2: aanmerkelijk belang: 5% of meer geplaatst kapitaal in een vennootschap

Belastingtarief van 25% over inkomsten (dividend en vervreemdingswinsten)

Box 3: vermogen dat niet in box 1 of 2 is opgegeven: bezittingen van 2^e huis, bank- en spaartegoeden, aandelen, obligaties ; 3 schijven voor belasting met heffingsvrij vermogen (30k of 60k met partner). Door het schijvensysteem worden de hogere vermogens zwaarder belast dan de lagere vermogens

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Volledig resultaat uit bedrijfsuitoefening in binnen- en buitenland aangeven. Bij fiscale eenheid moet moeder > 95% van aandelen van dochter bezitten, dezelfde boekjaren en winstbepalingen hanteren + in NL. Dochter is niet meer zelfstandig belastingplichtig.

Voordeel? Verliezen van een vennootschap mag je verrekenen met winsten van ander.

Nadeel? Niet bij iedere vennootschap afzonderlijk opstarttarief 15 % over 1^e 245.000 winst en 25% daarboven.

Rechtspersoon met deelnemingen mag gebruik maken van deelnemingsvrijstelling.

Resultaten uit bedrijfsuitoefening van deelneming mogen buiten de belastbare winst van de rechtspersoon worden gehouden. Daarmee wordt dubbele belasting voorkomen.

Dividenduitkering aan moeder belastingvrij door moeder.

Omzetbelasting (OB)

OB = BTW. Kostprijsverhogende belasting over goederen en diensten. Let op Btw-tarieven: 9% voor iedereen toegankelijk zoals musea, 0% voor export, 21% standaard, onderwijs en gezondheidszorg vrijgesteld van btw. Om een fiscale eenheid voor OB te vormen moet sprake zijn van een financieel, organisatorisch en economische eenheid van ondernemingen die alle BTW plichtig zijn en in Nederland zijn gevestigd.

13.3 Vermogensvergelijking

De fiscale winst wordt aan de hand van een vermogensvergelijking berekend:

Berekening fiscale winst		Berekening belastbaar bedrag
Fiscaal eindvermogen		Fiscaal eindvermogen
- fiscaal beginvermogen		- fiscaal beginvermogen
= vermogensverschil		- kapitaalstorting
+ uitgekeerd dividend		= vermogenstoename
- kapitaalstortingen door aandeelhouders		+ uitgekeerd dividend en betaalde VPB (niet-afreikbaar)
+ betaalde of ontvangen VPB		= fiscaal resultaat
= fiscale winst		- deelnemingsvrijstelling
		= belastbare winst
		- te verrekenen verliezen
		= belastbaar bedrag

Het belastbaar bedrag is het bedrag waarover de vennootschapsbelasting wordt geheven.

Let op de berekening bij de eenmanszaak. Die wordt niet in het boekje gegeven, wel behandeld in onze webinars en vreemd genoeg ook in de toets...

13.4 Verschillen tussen jaarrekening en fiscale aangifte

	Commercieel	Fiscaal
Immateriële vaste activa	- ontwikkelkosten activeren (dus $C > F$ = passieve latentie) - goodwill: actuele waarde	- ontwikkelkosten niet activeren - goodwill: kostprijs
Materiële vaste activa	- Actuele waarde = opnemen herwaarderingsreserve - afschrijving obv verwachte economische duur	- herwaardering niet toegestaan, alleen historische kostprijs - afschrijving lineair in 5 jaar (zoals machines en inventaris)
Financiële vaste activa	- deelneming: NVW (dus $C > F$)	- deelneming tegen kostprijs
Vorderingen	- actieve belastinglatentie = vordering op balans	- actieve belastinglatentie bestaat niet
Eigen vermogen	- herwaarderingsreserve (tijdelijk verschil in resultaat)	- geen herwaardering mogelijk
Voorzieningen	- $C > F$? In toekomst belasting betalen dus passieve latentie	- passieve belastinglatentie bestaat niet
Langlopende schulden	- zakelijke kredieten, lening	- achtergestelde lening zonder rente- of aflossingsverplichting = EV (geen schuld)
Kosten	- afschrijvingstermijnen	- geen actuele waarde, geen waardeverminderingen mogelijk

Hoofdstuk 14. Overige onderwerpen

14.2 Organisaties van openbaar belang (OOB's)

OOB's zijn organisaties die zodanige omvang of functie hebben dat ze van groot maatschappelijk belang zijn. Het gaat om beursgenoteerde bedrijven, banken, verzekeraars, 2:398 lid 7 BW.

De accountantskantoren die OOB's mogen controleren, hebben daarvoor een aparte vergunning nodig (Wta). OOB mag maximaal 10 jaar door hetzelfde accountantskantoor worden gecontroleerd, 68 Wta. Daarna geldt een afkoelingsperiode van 4 jaar. Na 5 jaar moet de OOB van externe accountant wisselen, 24 lid 1 Wta. Accountants die jaarrekeningcontrole van OOB uitvoeren mogen geen andere dienstverlening meer bij deze OOB uitvoeren, 23 Wta.

Beursgenoteerde ondernemingen hebben te maken met specifieke regelgeving inzake openbaarmaking op grond van Wft. Verder zijn zij verplicht om een corporate governance verslag te publiceren en in hun bestuursverslag informatie op te nemen die van belang is voor potentiële overnemers.

Jaarlijks financiële verslaglegging: geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met IFRS. Het jaarverslag incl. accountsverklaring moet binnen 4 maanden na afloop boekjaar algemeen verkrijgbaar c.q. openbaar gemaakt zijn, 5:25c lid 1 Wft. Na vaststelling, binnen 5 dagen aan AFM verzenden, 5:25o lid 1 Wft. Het jaarverslag moet binnen 6 maanden na afloop boekjaar aan AFM zijn toegestuurd. AFM neemt het jaarverslag op in haar register, 5:52m Wft en stuurt het jaarverslag binnen 3 dagen naar het Handelsregister. Bij halfjaarlijkse verslaglegging: binnen 3 maanden na verstrijken van half jaar, 5:25d.

Corporate governance code, 2:391 lid 5: hoe er binnen onderneming goed, efficiënt en verantwoord beleid gevoerd moet worden en op welke wijze er verantwoording over dat beleid moet worden afgelegd aan belanghebbenden van de onderneming. Doel? transparante jaarrekening, betere verantwoording aan en van de RvC en versterking bescherming en zeggenschap aandeelhouders.

Het vaststellingsbesluit nadere voorschriften inhoud bestuursverslag geeft weer welke informatie over de corporate governance in het bestuursverslag van uitgevende instellingen moet worden opgenomen. In het vaststellingsbesluit is de Nederlandse corporate governance code aangewezen als de gedragscode als bedoeld in artikel 2:391 lid 5 BW.

Op grond van de corporate governance code moet een uitgevende instelling jaarlijks een corporate governance verklaring in haar bestuursverslag opnemen. Daarbij gaat het om

- mededeling over naleving principes en best practice bepalingen van de Nederlandse corporate governance code die gericht zijn op het bestuur of de RVC.
- belangrijkste kenmerken van het interne beheers- en controlesysteem
- functioneren AVA en haar voornaamste bevoegdheden, de rechten van de aandeelhouders en hoe deze kunnen worden uitgeoefend;
- samenstelling en functioneren van het bestuur en de RVC en hun commissies;
- lijst van namen van degene aan wie een bijzondere zeggenschap toekomt.

Diversiteitsbeleid en niet financiële informatie.

Uitleg geven over wijze waarop bezoldigingsbeleid in de praktijk is gebracht, 2:391 lid 2 BW. Er zijn twee verklaringen bijgekomen. Gehanteerd diversiteitsbeleid opnemen, waaronder doelstellingen beleid, wijze waarop beleid is uitgevoerd en resultaten. Daarnaast niet-financiële verklaring opnemen, 2:391 lid 5 BW en uitleggen hoe de organisatie omgaat met milieu, mensenrechten, personeel etc.

14.3 Toezicht

AFM oefent toezicht uit op naleving financiële verslaggevingsvoorschriften op uitgevende instellingen met een statutaire zetel in NL en uitgevende instellingen met een statutaire zetel in buitenland, maar waarvan NL de lidstaat van herkomst is. Toezicht geregeld in Wtftv.

Doelstellingen Wft:

- Verbeteren van toepassing financiële verslaggevingsvoorschriften door onafhankelijk toezicht
- Bevorderen van herstel van vertrouwen in naleving verslaggevingsvoorschriften
- Bijdragen aan internationale erkenning van verslaggevingsvoorschriften

In haar toezichtstaak heeft AFM geen bestuursrechtelijke bevoegdheden.

14.4 Jaarrekeningprocedure

Belanghebbenden die menen dat een jaarrekening in strijd is met IFRS of Titel 9 Boek 2 BW kunnen via een procedure de rechter verzoeken dat de jaarrekening op aanwijzing van de rechter wordt aangepast (artikel 2:447 tot en met 454 BW). AFM kan ook de Ondernemingskamer Amsterdam vragen om oordeel en daartoe een jaarrekeningprocedure starten, 2:448 lid 2 BW middels verzoekschrift tot herziening jaarrekening.

Ondernemingskamer kan bevelen de jaarrekening aan te passen, 2:447 lid 1 BW of toekomstige aanwijzingen geven 2:451 lid 3 BW. Het niet naleven van een bevel van de Ondernemingskamer is een economisch delict. Tegen beschikking van de Ondernemingskamer staat geen hoger beroep open. Cassatie is wel mogelijk. Beschikking wordt gedeponeerd bij handelsregister na onherroepelijk geworden, 2:394 lid 2 BW.

14.5 Regelgeving en tuchtrecht accountants

Maatschappelijk verkeer moet kunnen vertrouwen op oordeel accountant. Belanghebbenden baseren economische beslissing op cijfers. AFM is toezichthouder. Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA) bepaalt: professionaliteit, integriteit, objectiviteit, vakbekwaamheid, zorgvuldigheid en betrouwbaarheid. Daarnaast nadere voorschriften controle en overige standaarden (NV COS) van belang. Een klacht of geschil wordt uitsluitend in behandeling genomen indien deze zich richt tot een in het accountantsregister ingeschreven accountant (RA/AA). Klager kan terecht bij klachteninstantie binnen het accountantskantoor, bij de klachtencommissie NBA en daarna (binnen 6 jaar na de gedraging, max 3 jr voortgeduurd hebben) bij De Accountantskamer. De accountantskamer kan maatregelen treffen: waarschuwing, berisping, geldboete, (tijdelijke) doorhaling. Binnen 6 weken in beroep bij College van Beroep voor Bedrijfsleven.

Geschillen over *niet-beroepsmatig handelen* (waaronder een conflict over de nota) worden uitgevochten bij de Raad van Geschillen (bindend advies) of de civiele rechter = keuze.

Hoofdstuk 15. Cijferanalyse

15.1 Inleiding

Cijferanalyse is het analyseren van kenmerkende verhoudingscijfers en trends, alsmede het onderzoek naar uitkomsten die afwijken van de verwachte uitkomst. Het gezondheidsbeeld van de onderneming.

15.2 Beoordelen van liquiditeit

Liquiditeit gaat over de mate waarin een onderneming in staat is aan haar kortlopende verplichtingen binnen een boekjaar (creditzijde van de balans) te voldoen. Het is niet nodig dat liquide middelen evenveel is als kortlopende schulden. Andere activa kunnen ook worden omgezet, bijv. debiteuren (product of dienst afgenomen, maar de factuur moet nog betaald worden en zodra die betaald is, heeft de onderneming weer liquide middelen).

Het werkkapitaal geeft weer hoeveel geld er over is voor de onderneming na betaling van de schulden op korte termijn. Positief = geld over, negatief = geld tekort. Hoe groter de WK, hoe meer liquide.

$$\text{Werkkapitaal (WK)} = \text{vlottende activa} - \text{vlottende passiva}$$

Werkkapitaal is ook = EV + Lang vreemd vermogen – vaste activa

$$\text{Current Ratio (CR)} = \frac{\text{Vlottende activa (inclusief Cash)}}{\text{Vlottende passiva (kortlopende schulden)}}$$

Een CR > 1 (100%) betekent dat de onderneming op korte termijn aan aflossing kan voldoen.

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{Vlottende activa-voorraad}}{\text{Vlottende passiva (kortlopende schulden)}}$$

Debiteuren zijn sneller om te zetten in liquide middelen dan voorraden. Voorraden dus buiten beschouwing laten = QR. QR > 1 (100%) betekent dat de onderneming een gezonde liquiditeit heeft.

 Studietip: voor de berekening bij ratio vragen is van belang dat je weet wat er bijvoorbeeld onder de vlottende activa valt. Beantwoord je vragen in een logische volgorde. Het verschil tussen het werkkapitaal de current ratio is een min teken in plaats van een gedeeld door teken. Let ook goed op bij de beantwoording van de vragen. Bij de duiding van de ratio's verwachten ze dat je zo ongeveer alles opschrijft wat er in het boekje staat. Je kan niet volstaan met de constatering dat iets onder of boven de 1 is of iets dergelijks.

15.3 Beoordelen van solvabiliteit

Solvabiliteit ziet op de verhouding tussen het EV en de rest van de balans. Het zegt iets over het vermogen van een onderneming om op lange termijn aan haar verplichtingen te voldoen. Veel eigen vermogen aanhouden is soms duurder dan vreemd vermogen. Gezonde solvabiliteit met SR tussen 30-50%.

$$\text{Solvabiliteitsrisico (SR) of Own Capital} = \frac{EV}{\text{Totaal Vermogen}} \times 100\%$$

De Debt Ratio is het spiegelbeeld van SR. Aandeel vreemd vermogen ten opzichte van totaal vermogen. DR zal meestal groter zijn dan 50%.

$$\text{Debt Ratio (DR)} = \frac{\text{Vreemd vermogen (schulden)}}{\text{Totaal vermogen}} \times 100\%$$

DER meet de verhouding van het vreemd vermogen ten opzichte van het eigen vermogen. Een DER kleiner dan 1 betekent een hoge mate van solvabiliteit. Meestal maximaal 2,5.

$$\text{Debt to Equity Ratio (DER)} = \frac{\text{Vreemd vermogen (schulden)}}{\text{Eigen vermogen}} \times 100\%$$

15.4 Beoordelen van rente- en aflossingsverplichtingen

Interest coverage ratio meet of een onderneming in staat is haar rentelasten in het boekjaar te voldoen uit haar resultaat (voor rente en belastingen). Groter dan 1, dan is de onderneming daartoe in staat.

$$\text{Interest coverage ratio (ICR)} = \frac{EBIT}{\text{Rentelasten}}$$

Aflossingscapaciteit (AC) meet hoe groot de net debt (netto schuld) is van een onderneming in termen van haar EBITDA. Als de AC afneemt, dan verbetert de aflossingscapaciteit. Neemt de AC toe, dan is de aflossingscapaciteit verslechterd.

$$\text{Aflossingscapaciteit (AC)} = \frac{\text{Net debt}}{EBITDA}$$

Omzet
- kostprijs van de omzet
= bruto omzetresultaat
- personeelskosten en overige bedrijfskosten
+ koersverschillen
- bankkosten
= EBITDA
- afschrijvingen
= EBIT
- rentelasten
+ rentebaten
= EBT
- belastingen
= winst na belastingen

Net debt = lang vreemd vermogen + kortlopende schulden – liquide middelen

Of

Net debt = rentedragende schulden – liquide middelen

De rentedragende schulden zijn alle schulden waarover de onderneming rente is verschuldigd, zowel langlopend (hypotheek, lening) als kortlopend (aflossingsverplichting, rekening courant krediet).

Studietip: Neem vooraf de tijd om een voorbeeld te bestuderen en zie bijvoorbeeld dat je altijd van onder naar boven moet werken.

15.5 Cashflow

Cashflow is kasstroom van onderneming; de stroom van liquide middelen. Uitkomst positief? Dan zijn inkomsten hoger dan uitgaven. Kasstroom negatief? Dan zijn uitgaven hoger dan inkomsten. Een structurele negatieve kasstroom is een indicatie voor een financiële problemen.

Toevoeging Erik

Een trend die je hier ziet is dat men naar begripsvragen toegaat. Een voorbeeld was de laatste toetsvraag in de toets 2020/1. De vraag:

Een moedermaatschappij heeft 2 (100%) deelnemingen gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde. De deelnemingen hebben een slechtere liquiditeitspositie maar een betere solvabiliteitspositie dan de moeder. Vraag: wat gebeurt er met de solvabiliteit en de liquiditeit als je gaat consolideren. Is die op de voor de moeder op de geconsolideerde balans beter of slechter.

Bij dit soort vragen is het handig om de gebeurtenissen te simuleren in de formules. Eerst de solvabiliteit. Bijvoorbeeld op de volgende manier.

Stel solvabiliteit moeder is EV/TV is $100/200 = 0.5$
bijvoorbeeld $EV/TV = 100/150 = 0.67$

Die van de dochters is beter, dus

Ik gebruik hier makkelijke getallen om de situatie zichtbaar te maken. In de geconsolideerde balans blijft het eigen vermogen hetzelfde. Dus de rekensom wordt dan $100/350 =$ een stuk slechter.

Voor de liquiditeits vraag kan je dezelfde truc uithalen.

Current Ratio is $Vlottende\ activa/vlottende\ passiva$. Stel $100/100 = 1$. Die van de dochter is slechter. Stel $100/200 = 0.5$

Consolideren betekent hier optellen. Dus de rekensom wordt $200/300 = 0.67$

Conclusie: de current ratio voor de moeder verslechtert op de geconsolideerde balans. Deze truc kan je in al dit soort vragen uithalen. Boots de situatie na en je komt er meestal snel uit.

Cashflow van een onderneming = netto resultaat + afschrijvingen

Of

Cashflow van een onderneming = operationele kasstroom

Cashflow cover (CFC) toetst of de onderneming aan haar verplichtingen kan voldoen. Een positieve CFC houdt in dat zowel haar rente- als aflossingsverplichtingen over dat jaar kan voldoen. Teller = kasstroom en noemer = rente- en aflossingsverplichting aan de bank in een boekjaar.

Cashflow Cover (CFC) = $\text{cashflow} / (\text{rente} + \text{aflossing})$

Hoofdstuk 16. Waarderen van ondernemingen

16.1 Inleiding

Cijferanalyse geeft informatie over gezondheid (solvabiliteit en liquiditeit) van de onderneming. Potentiële belanghebbenden zullen hun economische beslissingen daarop baseren.

16.2 Verschil tussen waarde en prijs

Waarde is startpunt voor verkoop onderhandeling, die leidt tot een (transactie)prijs. De waarde wordt beoordeeld in samenhang met de eigen onderneming en verwachtingen. Bij waardering rekening houden voor wie de waardering wordt opgesteld, met welke doel en op welke datum.

16.3 Accounting (boekhoudkundige) benadering = klassieke manier van waarderen
Accounting benadering gaat uit van cijfers van onderneming in het verleden. Retrospectief karakter, houdt geen rekening met toekomstverwachtingen van de onderneming. Waarderingsmethoden zijn de boekwaarde van het eigen vermogen, intrinsieke waarde en rentabiliteitswaarde.

1. Boekwaarde van het eigen vermogen

- Boekwaarde wordt rechtstreeks afgeleid uit jaarrekening, afhankelijk v
waarderingsgrondslag
 - o Bij historische kostprijs: eigen vermogen
 - o Bij actuele waarde: eigen vermogen + herwaarderingsreserve
- Nadeel? Geen rekening met toekomstige prestaties en daaruit volgende resultaten, waarde EV op 1 moment en is afhankelijk van de dan gekozen waarderingsgrondslag.

2. Intrinsieke waarde

- Wordt afgeleid uit waarde EV wanneer de activa op actuele waarde zijn gewaardeerd.
- Berekening: activa tegen actuele waarde waarderen.
- Nadeel? Waarde EV op 1 moment én geen rekening met toekomstige prestaties en resultaten

3. Rentabiliteitswaarde

- Winst die onderneming behaalt Nettowinst / rendementseis op eigen vermogen.
- Historische winst kan verhoogd worden met een groeifactor om te komen tot geschatte winst, zodat er rekening wordt gehouden met toekomstige prestaties van de onderneming.

- Nadeel? Verwachte winst is gebaseerd op de in het verleden behaalde winsten en gaat uit van 1 gelijkblijvend winstcijfer.
- Rendementseis op EV is rendement dat verschaffers van EV willen behalen op hun geïnvesteerde geld. Build-up methode: rente op risicoarme beleggingen verhoogd met opslag.

16.4 Economische benadering

Economische benadering:

- Naast de cijfers uit het verleden, spelen ook de toekomstverwachtingen mee. Prospectief karakter. Rekening houdend met vreemd vermogen.
- Waarderingsmethode? Discounted Cash Flow Methode (DCF): waarde van de gehele onderneming (enterprise value) berekenen. Marktwaaarde van onderneming als geheel wordt weergegeven en waarde wordt niet op winst maar op kasstromen gebaseerd.

DCF (waarde van de gehele onderneming, enterprise value, berekenen):

- Schat de toekomstige vrije kasstromen die moet worden gewaardeerd (tussen 3-5 jaar)
- Bereken de contante waarde van de kasstroom van ieder jaar naar herwaarderingsmoment
 - o Vb. Stel dat ik over één jaar 100 (FCF) wil verdienen en kostenvoet 9% (WACC)

$$FCF(1\text{jaar})/(1+WACC)^1 = 100/1,09^1 = 91,74.$$
 Als ik investeer met 9% rendementseis, dan krijg ik over een jaar inderdaad 100. Bij 2 jaar is het 2 (84,17).
- Tel alle contant gemaakte kasstromen bij elkaar op
- Bereken de contante restwaarde van de onderneming ná de prognoseperiode
- Tel bij de waarde van de onderneming in de prognoseperiode de restwaarde op om te komen tot de ondernemingswaarde

Tabel 16.3

Accounting benadering	Economische benadering
Retrospectief	Prospectief
Gebaseerd op accounting begrippen (winst/EV)	Gebaseerd op kasstromen
Waarderen van EV	Waarderen van totale onderneming (EV+VV)
Rekening met rendementseis op EV	Rekening met kosten van vreemd vermogen
Door retroperspectieve karakter Conservatieve uitkomst van de waarde	Rekening met eeuwig voortbestaan van de onderneming. Restwaarde voegt waarde toe. Hierdoor bestaat risico op overschatting.

Studietip: tabel 16.3 is jarenlang een open vraag geweest. Het uit het hoofd leren van de verschillen leverde 10 kostbare punten op. Omdat het weten van de verschillen een aparte toetsterm is, is de kans groot dat hier gratis punten verdiend kunnen worden. Uit het hoofd dus!